MAZPULKS

MĒNEŠRAKSTS JAUNATNEI UN MAZPULKU DALĪBNIEKIEM

1936

4. N.

Adolfs Stolcs
JUVELIERS

BRILJANTI, PULKSTEŅI,
ZELTS, SUDRABS,
KRISTALS, DZINTARS,
ALPAKĀ.

Darbnīca pasūtījumiem un izlabošanai.

RĪGĀ, BRĪVĪBAS IELĀ 4. TĀLRUNIS 26336

Lietojiet tikai **vislabākos**
veļas zilumus maisiņos un tabletēs

„Ozolzīle"

kuŗi uztur veļu līdz vecumam sniegbaltu. **Fabr. Rīgā, Dzirnavu ielā 115, tālr. 26973.**

Labas un pareizas dārzaugu, lauksaimniecības un puķu

SĒKLAS

visbagātākajā izvēlē, dāliju saknes 70 viskrāšņākās jaunās šķirnēs, gladiolusu sīpolus, begoniju kamolus, dārza rīkus, miglotājus, mākslīgos mēslus un augu kaitekļu apkarošanas līdzekļus, par lētākajām cenām piedāvā Jums

Heinr. Gegingera sēklu tirgot. īpašn.

P. M. Jurkovskis, Rīgā,

Raiņa bulvārī № 31, pie pasažieru stacijas
Firma pastāv no 1851. g.

Cenu rādītāju izsūtu uz pieprasījumu par brīvu.

Dārzaugu, lauksaimniecības, koku un puķu

sēklas

Dāliju saknes, dažādu puķu sīpolus, augļu kociņus un ogulāju stādus piedāvā

Karlis Ādris

Sēklu tirgotava

Rīgā, 13. janvāŗa ielā 23, tāļr. 33117

Cenu rādītājus izsūta uz pieprasījumu par brīvu

Izšuj:

karogus, nozīmes, mazpulku dalībnieku tērpus u. t. t.

LATV. ŠUJMAŠĪNU S-BA

Marijas ielā 15. Tālrunis 28598

Jānis Lauva

MAZPULKS

Latvijas Lauksaimniecības kameras mēnešraksts jaunatnei un mazpulku dalībniekiem
Iznāk katra mēneša 15. dienā
Redakcija un ekspedīcija: Rīgā, Baznīcas ielā 4-a. Tālr.: redakc. 21617, eksped. 22322
Abonēšanas maksa: Gadā Ls 2,—. Atsevišķs numurs 20 sant. Tek. rēķ. pastā 4564
Sludinājumu maksa: 1/1 lapas puse — Ls 100,—, 1/2 l. p. — Ls 50,—, 1/4 l. p. Ls — 25.—

4. (63) Nr. 1936. g. 15. aprīlī VI g. gāj.

Augšāmcelšanās

ARN. LŪSIS

Lieldienas svētkus kristīgā baznīca svin tamdēļ, lai izteiktu savu pārliecību, ka Kristus , kuŗu šaursirdīgie jūdi sita krustā, nav miris, bet ka Viņš dzīvo mums neredzamā un nezināmā pasaulē — sava Debestēva gaismas un pilnības valstībā. Kristus ir augšāmcēlies — tā priecīgi sludināja mācekļi pirmo Lieldienu rītā, un tā sludina arī tagad visi tie neskaitāmie tūkstoši, kas pulcējušies zem kristīgās draudzes karoga. Lieldienas svētki ir uzvaras svētki. Tie stāsta mums par to, ka dzīvība uzvar nāvi, gaisma — tumsu, taisnība — netaisnību un mīlestība — naidu. Lieldienas rītā mēs visur redzam šo cēlo gaismas un dzīvības spēku milzīgo varu — dabā un arī cilvēku pārdzīvojumos. Tamdēļ rūpju nomākts vaigs sāk smaidīt, tamdēļ kļūst viegla sāpju nospiestā sirds. Un mēs varam patiesā priekā pateikties Radītājam, ka tas pasaulē visu tik labi un skaisti ir iekārtojis, varam sākt dzīvi mīlēt un laimīgi būt, ka mums ir dota iespēja dzīvot, cīnīties un uzvarēt. Uzvarēt? — Jā, arī mums ir dota iespēja uzvarēt. Dievs katram no mums ir nolicis tādu ceļu, kas pareizi nostaigāts, ved pretim uzvarai un cerētā mērķa piepildījumam. Bet — katra uzvara no cīnītājiem prasa trīs lietas. Pirmkārt — ticību, stingru nesalaužamu ticību. Kristum tāda bija. Viņš varēja iet cīņā par savu lietu, upurus nest un droši skatīties liktenim taisni acīs. Neveiksmes un neizdošanās viņu neuztrauca. Viņš nekurnēja par tām, jo zināja, ka tie nav asfaltēti un līdzeni ceļi, kas cilvēku ved pretim mērķa piepildījumam. Arī jūs, mazpulku dalībnieki, būsat novērojuši, ka bez ticības nevar nevienu darbu pienācīgi veikt, nevar nevienu mērķi sasniegt. „Lai ir grūt, vajag spēt — stipram būt, uzvarēt" — tā dzied kāds mūsu dzejnieks. Tamdēļ Lieldienu rītā solīsimies nezaudēt ticību savu cēlo mērķu, savu ideālu vērtīgumam un uzvarai. Jaunatne, kas nav savās ilgās pēc daiļuma un pilnības pacēlusies augstāk par materiālām interesēm — patiesībā ir pārāk agri novecojusies. Skaisti tamdēļ ir arī mūsu Virsvadoņa izjustie vārdi: — „paliekat pie saviem ideāliem, pie savām jaunības dienu augstām domām un savas jaunību dienu karstās sirds, un jūsu sirds straujos pukstienus paglabājat visai dzīvei cauri. . ."

Nezaudēt ticību ideāliem — nozīmē uzvarēt. Tā saprotama arī Kristus uzvara. Viņu, kas bija licis savas ticības gaismai starot vistumšākā dzīves brīdī — Dievs paaugstināja pēc sava neizdibināmā un brīnišķā prāta.

Otrkārt — uzvara prasa mīlestību. Mums jāmācās mīlēt tie ideāli, kuŗiem mēs solamies kalpot, kuŗiem mēs gribam zie-

dot savu dzīvi un savu darbu. Bet, reizē ar to mums jāmācās mīlēt arī tie cilvēki un tā apkārtne, kuŗas dēļ mēs strādājam. Jums, mazpulku dalībnieki, svinīgais solījums atgādina pienākumu, kas sevī ietver tik skaistas lietas kā paklausību Dievam un vecākiem, sirds un prāta ziedošanu skaidrībai, kalpošanu un uzupurēšanos tautai un tēvuzemei. Un, lai jūs pie šiem ideāliem varētu palikt, lai jūs varētu tos piepildīt, tad jums viņi ir jāmīl. Citādi jūs tos nekad nesasniegsat, būsat pievīluši sevi un tos, kas uz jums, kā uz nākotnes veidotājiem, liek savas cerības.

Un — kur ir ticība un mīlestība, tur rodas arī trešā īpašība, kuŗa piemīt un kuŗai arī ir jābūt katram, kas grib reiz uzvarēt. Un tā ir — u z t i c ī b a l ī d z g a l a m. Dzīvē uzvar tikai tas, kas neatkāpjas, kas liek roku pie arkla un neskatas atpakaļ, kas iet tikai uz priekšu vienmēr tikai uz priekšu. Ja mūsu Virsvadonis to mums kādreiz ir atgādinājis tad tikai tamdēļ, ka viņš ir izpratis šo seno patiesību, kuŗu jau Kristus ir sludinājis, un viņas svētīgo nozīmi rakstura veidošanā un visā dzīvē. Šaubas un mazticība mūs atbruņo un dara gļēvus. Bet izturība un paļaušanās saviem spēkiem vij pirmos ziedus uzvaras vainagam.

Visu to es jums, jaunie draugi, esmu teicis tamdēļ, ka šie trīs spēki — ticība, mīlestība un izturība, bija mūsu Pestītāja rakstura skaistākās īpašības, un, ka jau bībelē mēs atrodam norādījumus, ka taisni viņu dēļ Kristus arī ticis uzmodināts no mirušiem. Kā tas ir noticis — to mēs nekad īsti skaidri nezināsim, jo tas ir brīnums, kuŗā darbojušies kādi pārpasaulīgi, neizskaidrojami spēki. Te parādījies Dieva spēks, kuŗu redzot, mēs zinam, ka Viņš neļauj iet bojā un pazušanā tam, kas ir savā dzīvē centies pēc skaidrības, gaismas un mīlestības, tam, kas lielam mērķim un ideālam ir sevi upurējis un nav ļāvis neveiksmēm sevi noliekt pie zemes. Nav un nevar būt tādas dzīves, kuŗā viss notiktu taisni tā, kā mēs vēlamies. Tā arī nebūtu nekāda dzīve. Īstenībā tas būtu miegs. Tikai caur pretestībām un cīņā ar grūtībām mēs varam pierādīt pasaulei, ka mēs esam cienīgi nest cilvēka vārdu. Mazpulku dalībnieki! Novēlu jums visiem patiesi priecīgus Lieldienas svētkus, un ticu, ka Kristus augšāmcelšanās — viņa uzvara arī jūs stiprinās turpmākam darbam un panākumiem.

Priecīgas Lieldienas!

Visiem abonentiem, Lieldienu numurā, iesniedzam patīkamu balvu, kā pielikumu dodot jaunā mākslinieka Jāņa Lauvas diplomdarbu „Uz darbu" reprodukciju.

Jānis Lauva beidzis mākslas akademiju 1934. gadā. Tanī pat gadā sarīkotā akademijas audzekņu izstādē izstādīts šis darbs. Tur to iegūst mazpulku Virsvadonis Dr. K ā r l i s U l m a n i s un dāvā Zemkopības ministrijai, lai tā izdaiļo savas telpas.

Gleznā mākslinieks figūras novietojis tā, ka tās ar katru brīdi no mums attālinas — aiziet. Ceļš līkumā pazūd un atkal parādās. Visapkārt tikai lauki, kuŗi saplūst ar smagām, bet tomēr saules staru pilnām debesīm. Figūru attālināšana mūs pārliecina par to, ka iet „uz darbu". Ja figūras nāktu uz mums, un ja arī mēs zinātu darbību, tomēr rastos iespaids ka tās nāk no darba.

Gleznas noskaņojumu vislabāk izjutīs tas skatītājs, kas pats rīta agrumā būs devies uz darbu. Agrs rīts, saule tikko paceļās pie apvārkšņa malas. Priekšmeti met savas tumšās, bet dzidrās ēnas. Zirgu un gājēju soļi dun rīta agrumā. Zēns atgriezies vēro zirgu, kuŗš itkā zinādams darba smagumu, paliek iepakaļi.

Debesu zilums ar viegli iesarkanām mākoņu apakšām liek atcerēties aizejošo nakti, kuŗu aizdzen gaisma un saule. Nāk jauna darbdiena. — Tanī vaga vīsies pie vagas, bet arāju sirdis pielīs uzartās zemes smaržas un prieka par darbu un viņa augļiem.

Redakcija.

Sulu mēnesī...

Visos zaros šūpojas vieglie pavasara vēji. Brūnganos vītoļos saulē mirgo lieli apaļi pūpoli, kas pirmie izplaukdami dzeltenos ziedos, dzirdēs bišu sanēšanu un atvērs ceļus pavasara un atmošanās gaišajam brīnumam...

Debesu zilumos brīžam saredzams, bet brīžam nozudis cilvēka acij, savu skaļo slavas dziesmu pavasarim un saulei skandina cīrulis. Un ik sētu līgsmu padara melnā strazda svilpojiens kļavas un veco bērzu zaros.

Saimnieču un meitu čaklums ik brīdi top mundrāks, nākdams ārā no istabām un kūtim, lai pagalmā un dārzā atkal radītu spodrību un ar slotu un grābekli aizkasot ziemas paliekas, tīru un svaigu zemi atdotu saulei un pirmajiem asniem.

Ratnīcas priekšā jau paspīd arkla lemeši. Smagiem drošiem soļiem vīri iet uz staļļiem un ved no turienes ārā bērus un brūnus labi koptus zirgus. Un kad tīrumā jau izdzīta pirmā vaga, melni spīdīga mitra velēna guļ apgriesta pavasara sējai, tad rokās atkal iegulst vecais zemnieka spēks, sirdī prieks, kas nezin no kurienes nācis, jaunu dara saimnieka acu skatu, tīkamu un jautru viņa valodu un ticības, neapgāžamas ticības pilnu viņa gaitu. Viņš jūt un zina, ka atkal sācies jaunas dzīvības, jaunas augšanas laiks, kas pilns brīnumu, neatminama spēka un pilns ar pašas mūžības sūtītu svētību.

Saules mantinieki

(Beigas)

JĀNIS SĀRTS

Tēva acis izlīda pār stiklu augšējām maliņām un iedegās. „Tev apnicis ganos?" Šais vārdos neizskanēja pārmetums, nedz bardzība, tikai nopūtas varbūt tur slēpās.

„Nē!" Arvīds steidza iemest. „Man nav grūti ganos. Būtu aploks, es varētu tev palīdzēt tīrumā."

„Gani vien uzticīgāk govis, lai viņas mazāk izbradā manis sētās druvas. Tad tu būsi man palīdzējis diezgan." Atkal tēva skats nokrita pār laikrakstu. Smagi, bez mazākā iepriecinājuma. Vai viņš domāja, ka dēlēns grib atbrīvoties no ganiem, lai vairāk atliktu laika skraidulībai?

Akmens galds, kas kādreiz grodi dunēdams tēvoča dzirnavās bija berzis labību, iestaroja Arvīda atspiestos elkoņos ledainu vēsumu. To pavairoja tēva atturība. Viss auksts un stindzis. Tomēr viņš sēdēja uz vietas, kā gribēdams pielipt stiklam.

„Tēv-ō, vai neesi manījis puiku?" māte sauca lievenī.

Tēvs pagrieza pret dēlēnu pārmetēja skatu, kā skubinādams atsaukties. Nesagaidījis, noteica: „Tepat viņš knosās." Skarbi nočaukstēja laikraksts.

„Nāc, nu, dēliņ. Laidīsim gotiņas ganībās."

Māte piesolīja azaidu. Todien viņam nemaz negribējās.

V.

Plūda laiks, straujā rāvienā šķīlās dienas. Rīti, kad Arvīdu pamodināja māte, jau bija piesauļoti karsti, putni jau diezgan izdziedājušies un zālei gandrīz atņemta rasa. Viss slīdēja gludeni, kā ragavu sliede pa gleznu lielceļu. Pēc svētdienas nopūtām vecāku labsirdība ne par zilbīti nebija mainījusies uz pretēju pusi; viņi cēlās, strādāja un apgūlās parastā klaidienā. Tak iedomu vara — kā pielipt tēvam, Arvīdu aizgrāba pārmērīgi.

Reiz ieraudzījis māti smaidam, viņš ieminējās: „Vai tēvs agri ceļas?"

„Kā nu pagadās. Es arī neredzu. Kad pieceļos, viņš jau kaut kur strādā. Kālab tu tā prasi?"

„Tāpat." Arvīds sasarka līdz ausīm. Spara pietika, lai atmestu smago vāku un viņš mutuļaini izgrūda: „Vai mums nevajadzētu visiem celties reizē ar tēvu?"

„Varbūt vajadzētu, bet ko lai dara. Maz cilvēciņu palikuši. Tomēr visus darbiņus, pagaidām, esam veikuši."

„Visus? Tu ilgi neesi bijusi Ramos. Mežājs pārvērties līdumā, līdums — plēsumā. Un šogad tur vilnī vasaras kvieši un auzas."

Māte slēpa tā kā kaunīgas acis. „Mēs nevaram ar Ramu Vītoliem līdzināties.

„Par ko nevar?"

„Tie visi, lieli un mazi, čakli strādā."

„Es tak tev tūlīt teicu, ka mums vajaga iet tēvam līdzās."

„Tavi brāļi kur kuŗais. Arī Elza taisās uz pilsētu."

„Elza?" Arvīda plakstiņi atsedzās līdz acu iedobumu malām.

„Jānis nupat bija rakstījis, ka drīz atbrīvošoties laba vieta krietnā ģimenē. Par bērnu uzraudzītāju Elza varot tikt."

„Un viņa noteikti ies?"

Māte nopurināja priekšautu, ar šo kustību it kā reizē nokratīdama arī dvēselē pieķērušos gružus. „Šis laiks prasa greznas rotas. Tēvs nespēj tās Dācaŗos ieņemt un dot."

„Dācaŗos nevar?"

„Jā, kādreiz mūsu mājas bija visraženākās plašā apkaimē. Tie paši Ramu Vītoli bieži nāca pie mums šo to aizņemties. Tagad tēvs vecs. Un ja mēs gribētu kaut ko labāku vēlēties, tas tad būtu nepelnīts sods vecajam vīram."

„Es nevaru saprast, kāpēc mani brāļi aizbēguši? Lai arī svešumā nezi cik lepni klātos, viņi taču tur ir kalpi."

„Nav mūsējie vienīgie. Šis ir tāds laikmets." Māte atvairījās. „Mēs vecīši būsim laimīgi, ja vismaz tev neuzbruks līdzīga kaite."

Stipri smadzenēs iegrauztās domas, ka jāceļas rītos agrāk, Arvīdu vajāja neatlaidīgi. Viņš cēlās arvien drusku agrāk, tak arī saule lēca agrāk ar ikrītu, jo tas bija pirms Jāņiem. Tomēr ieguvums nebija

„Vaitev nemaz nav žēl Dācaŗu birzes?“

mazs. Mātei vairs nevajadzēja viņu modināt. Bet vairāk! Pielipt tēvam!

Un tā nu vienu vakaru pārāk sadomājies, viņš atvēra acis kārotā priekā. Logu patlaban aptecēja iesirma gaismiņa. Tālu kājgalī atlēca sega. Saģērbās. Un miegu berzēdams ar abu roku pirkstgaliņiem, viņš pavēra durvis.

Tēvs tikko āva kājas.

„Labrīt, tētiņ!“

Kāju āvējs sarauca kustīgo pieres ādu līmeniskās grumbās. Brīnījās. „Kas tevi tik agri uzšāvis kājās?“

„Ko tu šodien darīsi?“

„Strādāšu, kā vienmēr.“

„Līdz ganu laikam varu tev kaut ko palīdzēt.“

Tēvs pārtrauca pat pastalu auklu sējumu. „Es domāju, ka gribi iet saskrējienā ar rīta vēju. Man palīdzēt? Ko lielu tu vari? Labāk ej atmiegā un uzraugi modrākām acīm ganāmpulku. Tāda palīdzība man būs pietiekoša.“

Arvīds sacēla augumu platākā sparā. Un neatstājās. „Ļauj man iet līdzi. Es gribu redzēt saules lēktu.“

„To tu diezgan labi noskatīsies namdurvīs. Te kalnājs, ātrāk tevi apkampss saules stari, visas dzīvības auklētājas glāsts. Dzīvo mierīgs, dēls. Drīz celsies sievietes, izslauks govis un tev būs jāņem rīkste.“

Paklusu krimšķinādams tēvs aizgāja pār pagalmu.

Nekā. Atkal neizdevās pielipt.

Lūpiņu atmetis, noraidītais palīgs sačokurojās āra durvju paslieksnē. Nekā un nekā. No kūts gala atrikšoja suns un apgūlās pie ganiņa kājām. Arvīds noglāstīja, suns priecīgi iesmilkstējās. Kaut varētu arī viņš tā nokrist tēva tuvumā!

Skats kavējās debesīs. Nakts pelēcīgā nokrāsa pamazitiņām pārvērtās zilganumā. Austrumi tikko atraisīja zeltainas pārslas. Tās auga un kūsāja, un plētās, izšaudamas zvīņveidīgas strūklas un piebārstīdamas izplatījuma dzelmi irdenām gaismas trīsām. Bija tik neizteicami skaisti. Kāpēc Elza vēl gulēja, un kamdēļ atmodusies viņa tūdaļ sāks domāt par dzīvi pilsētā?

Saule! Pašreiz! pašreiz! Maza maliņa. Lielāka. Pilna. Apaļa. Visa. Kā mirdz. Deg. Viss! Visapkārt. Nāk. Piemutuļo. Tavas acis mulst.

Un tikai nu Arvīds visskaidrāk atskārta, cik krāšņs un neaptveŗams ir saules dāvājums. Kāpēc šo velšu mantinieki dažkārt aizmirsa pateikties.

„Brr,ptū, tu jau augšā?“ Pēteris noņurdēja, gandrīz saminis jaunāko brāli. Uz kailas zemes kaut kur pakritis un nogulējis dažas stundas, Pēteris bija apsaldējies. Trīcēja. Svārka apkakli žņaudzīja cieši ap kaklu. „Tēvs aizgāja darbā?“

„Jā.“

„Sen?“

„Priekš saules lēkta.“

„Nerūca?"

„Nezinu." Arvīds aizvirzīja kaklā dziļāk kaut ko riebīgu.

„Iešu istabā drusku apsildīties. Ja iesnaužos, pacel."

„Labi, labi," Arvīds pievilkās tuvāk stenderei, tādejādi atbrīvodams brālim ceļu. Smagi cēlās krūtis. Bet brālis. Un brālis.

VI.

No Arvīda galvas vairs ne mirklīti neatstājās domas: lipt, pielipt! Turpretīm Elza, posdamās uz pilsētu, jau šad tad apvaicājās, cik liels būšot šās mantojums no Dācaŗiem? Gribot reiz saņemt tikai to,kas pienāktos katrai saimnieka meitai. Vaicājumi bieži pārvērtās diezgan paasā uzstājībā. Tas viss kopā tēva sasirmojušo galvu arvien zemāk nolieca.

„Ar mantojumu man jābūt vispirms skaidrībā," viņa mēdza izmest. „Bez līdzekļiem nevaru pilsētā rādīties. Iesākumam taču sava mazumiņa vajag, vai ne, labais tēvs?"

„Dabūsi, meitiņ, nenoliedzu. Bet tu tak redzi un vēro, kā mums pašreiz sokas. Pērn druvas izdauzīja krusa. Pacieties, varbūt jau nākamu vasaru saņemsi."

„Tā es nevaru. Gaidījusi esmu jau diezgan. Un visbeidzot jāvaicā: ja tagad nav, kad būs?"

Tēvs, kavēdamies, ilgi skatījās delnā. Cieta. „Mēģināšu tavu daļu kaut kā savākt."

Izdzirdis māsas ierosinājumu, arī Pēteris kļuva kustīgāks. Viņš gan neteica, ka mantojums pienākas katram bērnam, tomēr bija jūtama šāda veida griba. Un tāpat Mirdza grozījās stūŗaināka, it kā baidīdamās, lai māsa pirmā nenoplūc labākos Dācaŗu ziedus. Tā tēvam pārpalika tikai sirdī dziļi iekaļams vārds — posts.

„Re, māte, mums nebūs neviena vietnieka."

Viņa minēja Arvīdu.

„Ai Dievs, kamēr mazākā prātā, un kamēr vari piespiest ņemt gana rīksti, mums visi bērni šķiet krietni."

Māte atdevās gaŗākām pārdomām, un tās sniedza tikai parasto mierinājumu: neskumsim. Mūsu bērni grib iesākt savrūp dzīvi. Lai viņiem raženi klājas. Nebūs Dācaŗiem saimnieka, būs krietni cilvēki citās vietās. Un ko gan vairāk drīkstam kārot? Šūplis izaijā bērnu, dzimtā sēta jaunieti un pasaule pieder lielajam cilvēkam."

Gar zemi nokrita kalnājā ilgi rotājusies bērzu birze. Māte apraudājās. Un Elza aizbrauca. Tad bija jau ziema. Pēteris pasāka medīt (kā pats teica) zvērādas. Pēc katra veiksmīga šāviena lapsai vai caunei, viņš aizskrēja uz apriņķa pilsētu pirkt stulmu zābakus, bet atgriezās mazliet kaunīgs. — Nodzēris.

Arvīds apmeklēja pēdējo gadu skolu. Sevišķi uzcītīgi mācīdamies, viņš vēl ārvien durstīja gribas taustēkļus ap tēvu.- Kā pielipt? Tak pārējo bērnu gaitas bija tā nocietinājušas vecā vīra ticību, ka visjaunākais dēls bija un palika vienīgi pēdējais pasaules gājējs. Varbūt viņš priecājās tikai par Arvīda sekmēm, sak, tās tad nu lai palīdzētu puikam nostāties uz nopietna rūķa takas.

Ziemassvētkos ciemoties parādījās Kārlis un Elza. Pēdējā bija stipri paīsinājusi matus, viļņos, cirtās un lokos savirpuļojusi, un seja vispār bija spilgti izkrāsota. Tāpat valoda vedās apzaistīta.

— Lai gan pagŗūti teikt, — māte droši vien nodomāja, — vai šī vairs mana meita, tomēr viņa ir kļuvusi skaistāka. Kopties ārējai dailei dažam cilvēciņam arī nav peļams ieguvums.

Turpretīm tēvs nenocietās: „Elza, man būtu viens jautājums."

„Vaicā, tēvs."

„Vai tev nemaz nav žēl Dācaŗu birzes? Pēc sniega tur ar māsu plūcāt pirmos pavasaŗa ziedus. Tās, laikam, bija vijolītes? Niecīgas puķītes, bet laimes jums pietika. Un pārpalika."

„Gan bērzi atkal saaugs. Un pie mums Rīgā krāšņākas puķes dabūjamas visu gadu."

Tēvs nopūtās tik gaŗi un smagi, ka Elza sarāvās vieglas lapas trīsienā. „Jā, jā," viņš teica, „un tu pati arī izskaties kā aptiekare."

„Kāpēc tā?"

„Ja tu domā, ka tāds amats par augstu, teikšu, vai tu neesi krāsu malēja?"

„Krāsu malēja?"

„Tiešām. Vai tik bāls jau kļuvis sārtās Dācaŗu Elzas vaigs, ka jāliek pa virsu mākslīgas veselības pazīme?"

Elza attapās un spilgti apsarka. Tēva kodīgumu viņa saņēmās atkozt: „Būtu sūtījis

augstskolā, tad gan es būtu aptiekare. Savestu tev dažādas zālītes, nebūtu jāvaid ar muguru un tā tālāk."

„Kad vajadzēja iet skolā, nezi kā toreiz bija?"

„Zināms, ja arī es gribētu, vai tu dotu naudu?"

Tas bija stipri daudz. Elza aizbrauca vienu dienu agrāk.

Drīz pēc tam sirmgalvi aizkāra jauna pērkoņa graudiens. Kaimiņš vēstīja, ka šā meitiņa ar Dācaŗu Arvīdu esot iestājušies kādā tur jauniešu biedrībā. Zemi kopt tā mācot un — —

— Nu, ko tad vairs!

Sniegs, visapkārt aukstas stinguma lēznes un kupŗi.

Kauca ragavas. Sparojās mežinieki. Pievakarēs pār zemi nolaidās skuju dūmi. Bet Dācaŗu sēta grima it kā nāves snaudā. Ar katru brīdi dziļāk. Kā daudzroča milža pārvarēts rūķītis. Staignā. Neviens negāja ārā, neviens nenāca iekšā. Tikai Pēteris slēpoja zvērādu medībās. Citkārt sestdienu novakarēs no Dācaŗiem izrikšoja bēris, raudams saimniekus uz attālāku radu sētām, tagad visi tie ceļi aizkupenoja. Nebija nekā laba, ko varētu pastāstīt tuviniekiem.

Ko gan vairs!

Reiz pusnaktī tēvs pacēla galvu augstāk virs spilvena un ierunājās: „Māte, vai tu vēl esi miegā?"

Mēnesnīcā paspīdēja blāvu acu pāris, bet viņa neatbildēja.

„Ja mēs būtu uz ļaunu mācījuši," tēvs čukstēja, „tad nebrīnītos. Devām pilnīgu vaļību. Rūpējāmies diendienā. Tas tā, liekās, būs vienmēr, ka cilvēka bērns prasīs asas rīkstes un pavadas. Dzelzs valgus. Māte, vai tu vēl guli?"

Kluss.

Tēvs: „Glāsts bērnam patīk, bet vēlāk aizmirst to atmaksāt. Ai Dieviņ, ai Dieviņ, kaut viņi vismaz iemācītos arī pasaulē krietni dzīvot! Tad vēl viss būtu labi. Māte, vai tu vēl guli?"

Pulkstenis noskandināja trīs sitieni. Kūtī dziedāja gailis. Rīts bija vēl tālu un arī sirmgalvja domas, vērstas nemierā un tālos ceļos, tuvumā neapstājās.

„Māte, kaut Elza arī pilsētā saglabātu dzimtās sētas godīgumu! Es nevaru saprast, kā tu vari tik cietu miegu sagulēt?"

„Mani ielīksmo ... ielīksmo ... tava uzņēmība"

Pulkstenis — četri.

Tēvs: „Un tad nu pārpaliek vienīgais: ilgi mums nebūs jātaujā un jāmeklē saule, kas no mums aizbēgusi."

Māte pagriezās uz sāniem, ļaudama spilvenam paņemt asaras.

Vienu, tad otru....

VII.

Tomēr topavasar viens sējējs vēl kaisīja graudus Dācaŗu tīrumos. Skaņš virmoja gaiss. Kaimiņš deva dievpalīgu kaimiņam un cīrulis apvija arāju balsis jautrām gaviļdziesmām. Neviens nezināja, cik šis pelēkais putniņš bija vecs gados, bet viņi katrs tralloja jautri. No zemes līda asns, koki sasēja zargaliņos zeltainus mezglus. Uzsmaršoja ievas upmalā un gaŗu stiebru šāva ziemājs.

Pēteris vēl plostoja pa kādu tur upi. Un Arvīdam atkal, tiklīdz beidza skolu, bija jāmet solis ganceļā. Viņš gan turējās pretī spīvi, tak Mirdzai vajadzēja strādāt sakņu dārzos.

Un vienu rītu, tas bija jau jūnijā pēc Jāņiem, un arī pēc tam, kad Elza bija aizsaukusi Mirdzu uz pilsētu, jo pa vasaru esot vieglāk dabūt kalpones vietu, jā, taisni tanī laikā, kad vecais vīrs sakņupa uz izkapts kāta izmisis, pa biezas zāles vāliem piecilpoja Arvīds.

„Puika, kur tev ganāmpulks?" — tik barga balss nekad vēl nebija atskanējusi. Taču Arvīda iecietībā arī bija ienākusi sava bardzības daļa. Viņš, krūtis izvērsis, teica: „Ganāmpulks aplokā. Vai tev te ir otra izkapts?"

„Kādā aplokā?"

„Ne jau Ramu Vītolu aplokā. Pie mūsu pašu upītes." Arvīda spodrās acis izstaroja nepārprotamu aicinājumu.

Tēvs iedūra izkapts galu zemē. „Iesim!"

„Iesim."

Izkapts asināmo turēdams rokā, it kā sitienam, tēvs soļoja dēlēna aizmugurē dedzīgi.

Nudien, tur kaut kas bija! Alksnājā paspīdēja viena slaika nomizota kārts. Otra, visgarām. Puika! — viņš varbūt nodomāja un satvēra mieta galu. Pūlējās ļodzīt.

„Mietus esi sadzinis diezgan dziļi un taisni. Ā, jau zini gan, ka paegļa klūgas stiprākas. Vai tā ir līdz upei?"

„Visapkārt."

Pēdas ošņādams atskrēja suns. Liedot sētas otrā pusē sunim vajadzēja pameklēt caurumu, tik biezi aploks bija nokāršots.

„Aitas, diezi, vai līdīs cauri," Arvīds piebilda, nepacietīgi gaidīdams uzslavu.

Pār krūmaini aizsniedzies tēva skats atkal kaut ko dīvainu saskatīja. „Kam tā siena kaudze?"

„Mūsu."

„Mūsu? Kā?" Nokrita izkapts trineklis pie tēva kājām.

„Vakar bija laba diena, sametu."

„Viens?"

„Kas tur liels! Uzsvied, pakāp un samin. Galotnei vēl vajadzēs pāris klēpju."

Tēvs stinga izbrīnā. Ak, šis puika! „Kā tu tā sadomāji?"

Arvīds klusēja kā alksnājs.

Divi stiegrotas rokas satvēra galvu un, uzkņupis cinim, tēvs gaudeni ievaidējās. „Žēl, ka visu šo laiku tevi turēju par nieku. Tagad redzu... vai, vai, dēls! Vismazāko ievērību saņēmi. Citus bērnus pārāk lutinājām. Jā, tagad es vairs nesaprotu, kā vajadzētu audzināt bērnus? Jel teic, kas tevi aicinājis šai krietnājā darbā?"

„Vecāku asaras, — Arvīdam varbūt vajadzētu teikt, bet sacīja: „Nezinu."

Zeme bija silta. It kā dzīva. Viņa runāja, atbildēja:

Celties, augt.

„Žēl, ka tu nevarēsi saimniekot manā vietā. Bezgala žēl, mīļais dēls!"

Arvīds pagrieza satrauktu skatu. „Kamdēļ ne?"

„Tavi brāļi un māsas..."

„Viņi tak negrib še dzīvot, jau aizbēguši."

„Taisni tādēļ. Kā Elza, tāpat arī pārējie drīz pieprasīs mantojumus. Un tā man nekas cits neatliks, kā pārdot tēvu tēvu mājas."

„Es atmaksāšu!"

Tēvs skatījās dēlā kā brīnumā. Tad nejauši viena acs pievērsās paegļa klūgai. Pamatīgi nodarīts! Strauji šāvās skats uz dēlu. Nebūtu pārāk teikt, ka divdesmit gadus jaunāks bija kļuvis sirmgalvis. „Mani ielīksmo... ielīksmo... tava uzņēmība. Tagad varu drosmīgi atbildēt, ka arī viens dēls spēj pārvērst tuksnesi dārzā. Tu sacīji — atmaksāšu? Jā, labi, un es tev būšu visuzticamākais palīgs."

Un tikpat uzticīgi, cik priekš gadsimtiem un tālu tālu vēl rītdienās, saule torīt vizuļoja pār vecā un jaunā Dācaŗu saimnieku galvām, šķildama pumpuru, atraisīdama asnu.

Zeme aicina

(Stāsts godalgots)

A. LAIVIŅŠ

Maizes klaipu padusē iesitis, kalpu Aris laida uz istabu no kalpu klētiņas, cik basās kājas jaudāja. Saimnieka dārza sētmales ievu un ceriņu zari bezbēdīgi tvēra pamatskolu beigušā puikas linu pelēkos matus un izbiedēto vistu bars, kliedzot, spārnos juka no celiņa nost. Bij jāsteidzas. Tur, istabā, tēvs un māte, kopā ar Rīgas cieminu, mūrniekmeistaru Loku, plaši un sīki apsprieda Aŗa nākotni. Un tagad bij laiks mielot Rīgas krusttēvu, kuŗam rītu pat jau līdzi dosies Aris mācīties amatu. Ganos iedams mūsu kalpa puika gan prata celt skuju būdas un no māliem un akmeņiem izmūrēt mazas ugunskura krāsniņas, bet kas tas viss, salīdzinot ar tām pilīm un spoži baltām vai marmora krāsnīm, kādas krusttēvs ceļot.

Nolicis brūno maizes klaipu uz balti noberztā galda, Aris ar kaķa veiklību uzlēca uz siltā mūrīša, uztupās uz kājām un turpināja klausīties radinieka brīnišķīgos stāstos par lielpilsētas raibo dzīvi un sava darba panākumiem. Cik tajos taisnības vai jauki izdomātas palielīšanās, tas te nekrita svarā. Krusttēvs ir liels gudrinieks, visu cienīts mūrniekmeistars un ar to pietiek.

„Tie nav nami vien. Tās ir pilis, kuŗas cēlis neviens cits, kā es, Rīgas meistars Loks," glāzīti izdzēris, pie krūtīm roku sisdams, mūrnieks lielījās. „Ak, radiņi, kad jūs to redzētu! Es tik rīkoju un zeļļi strādā. Ķieģelis uz ķieģeļa, stāvs uz stāva. Kungi iet gaŗām un mutes atplētuši brīnas. Bet redzamā vietā, pie jaunbūves, piesista liela izkārtne. Ar lieliem burtiem rakstīts: Šo namu ceļ mūrniekmeistars Loks. Un uzdota mana dzīves vieta. Nams ceļas. Pats staigāju svilpodams un aizrādu — palūk, te nav pareizi, tur tā vajaga. Mana galva nav zemē metama. Un tavam puikam, Zemzari, tā nebūs sliktāka. Lai tik labi klausa mani. Tad redzēs, kādas krāsnis mūrē! No ārzemju marmora un tik spoži baltiem podiņiem, kuŗos var spoguļoties kā spogulī un bārdu nodzīt līdz beidzamai spalviņai." Mūrniekmeistars lepni novilka delnu pār savu saraino smakri, izgrūda pirkstus caur matiem un svinīgi nopūtās, kā grūtu darbu padarījis.

„Tavs amats zelta pamats" piebalsoja Aŗa tēvs.

„Kad tu to naudu būtu krājis..."

„Krājis!" Loks, gari vilkdams, ironiski izsaucās. „Kur tad viņu likšu? Pietiek. Bērnu man nav. Zemē rakt neiešu. Un saki, Zemzar, kāda joda dēļ krāt, kad līdz šim neesmu to darījis? Lai krāj tavs dēls, kad būs manu mākslu izmācījies."

Aŗa tēvs pateicīgi noglauda mūrniekmeistara plecu un ielēja tam čarku brandvīna. Tad tēvs uzmudināja puiku klausīt Rīgas krusttēvam, lai dienās iznāktu bagāts vīrs un godājams meistars.

Aris kautrīgi smaidīja, pakasīja kāju un teica, ka visu jau sataisījis, lai dotos amatā. Pašas darba lietas laikam Rīgā varēšot dabūt. Tās viņš, meistars Loks, pats došot. Ak tā! Nu redz, cik labi — tēvs nopriecājās. Tā tad rītā agri, ar Dieva palīgu, ceļā uz jaunu pasauli. Pēc šīs nospriešanas,

...pie krūtīm roku sisdams, mūrnieks lielījās

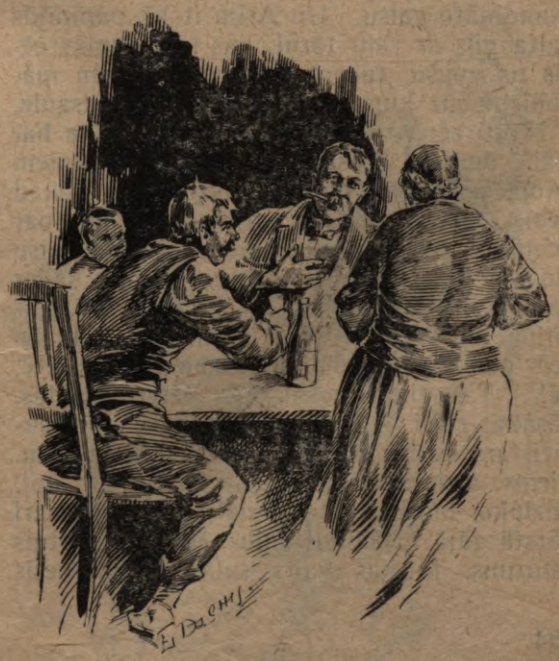

iemiņš ar tēvu sāka runāt par zemi, kādu Zemzars, kā bijušais karavīrs, esot arī pieprasījis. Visu mūžu otra zemi aris; tagad patiktos savu zemi art. Degvīns bij iekāpis vecajiem galvās; tie abi kļuva skaļāki un āka vai strīdēties — kas labāks un vajadzīgāks: arājs vai mūrnieks? Beidzot arī Loks piekrita, ka bez arāja mūrnieks nomirtu badā. Neesot slikti, ja Zemzarim un tā dēlam būtu sava zeme. Aris noraušās no mūriša un izslīda ārā no vakara saules piemirdzētās, nabadzīgās istabas. Pagalma stūra liepā, kur Aris uzvilcis divus putnu ķozuļus, līksmi svilpa, spārnus sizdami, strazdi un gaisā skriedama vabolītes rūca. Uz klētiņas celiņa, gar kura malām gaiši zaļš mauriņš jau sazēlis, kalpa puikas priekšā noplanēja viņa bērnu dienu līdzlidotāji — pulciņš baložu.

„Dūdīši!" Aris līgsmi iesaucās. Un tikko viņš to bij izteicis, kad zils balodītis, spārnus plivinot, uzmetās puikam uz pleca un ieknāba ausī. Smiedamies zēns izvilka no kabatas maizes drusciņas un pamieloja savus spārnotos draugus. Skatoties, kā balodīši — zilais, baltais, rudais un citi — kāri salasa izbērtās drusciņas, Aris sajuta pēkšņas skumjas, tādas kā žēlabas. Jā, rītu no šejienes jāšķiras... Uzsēdies uz nolīkuša vīksnas zara, kalpu klētiņas galā, viņš ilgi kluss lūkojās vakara saules piesarkušā baltā bērzu birzītē, aiz zaļā rudzu lauka, no kurienes nāca pavasara saldā elpa, caur cīruļu un strazdu dziesmu saskandināto gaisu. Un Arim it kā parādījās balta pils ar zaļu torni, kas šūpodamās cēlās uz augšu, turpat līdz nosarkušiem mākoņiem, aiz kuriem pamirdz jauna pasaule.

Naktī zēna miegs bij caurs. Kā viņa baloži, domas krāsainiem sapņu spārniem lidoja uz jauno darba lauku, kuru nekad nebij redzējis, bet kas nostāstos tēlojās par brīnumu zemi. Gribējās visu redzēt, visu zināt. Brīžiem tādas kā nezināmas bailes uzmācās. Vai tas nav meža ceļš naktī, kas viļina un ved... Vai pasakaino vilkaču acis nemirkšķina zaļām liesmiņām? — Nē, nē! Tās tikai nezināmās dzīves gaidas. Jāsākas citai dzīvei, kad rītu agri mūrniekmeistars Loks vedīs Ari līdzi uz lielpilsētu. Pirms aiziešanas vēl jāaizskrien uz upi, jāizlūko murdi — pašreiz sīgas un asari nārstā gāja. Jāaizsit sulu bērzam izurbtais caurums, jo kas vairs sulas mājā nesīs un tecēšanas laiks arī bij galā; bērzi jau saplaukuši. Pagraba kļavā būtu viens ķozulis jāuzvelk, lai tam strazdu pāram, kas ik rītus un pievakarus tik skumji svelpj galotnē, kad citi strazdi, kam savi ķozuļi, dzen tos prom, būtu sava pajumte. Te paliek viss, kas tik pazīstams un mīļš. Ja tā Rīga nebūtu tik viļinoša un krusttēvs Loks nesolītos Ari izmācīt par lielu vīru, tad gan labāk paliktu šitepat.

Kad tēvs un krusttēvs, it kā norunājuši, beidzot apklusa divbalsīgi miegā krākt, bet tēvs miegaini sāka bārties ar zirgiem un iespēra kāju gultas kājgala dēlī, Aris pagrieza galvu uz loga pusi. Zila pavasara rīta gaisma svīda logā. Un tad, tomēr, zēns aizmiga.

* * *

Rīts! Rīts! Arīt, rīts!

Kalpa Aris atplēta acis. Upes krūmaļos lakstīgala sita. Acis roku dūrēm berzdams, zēns platām acīm raudzījās mātē, kura smaidīdama stāvēja pie gultas, baltu paunīņu padusē iespiedusi. Zaigojoša saules strūkla vijās ap mātes pleciem.

„Šeit tev ceļa kule. Gribu parādīt ko ieliku. Mūrnieku onkulis jau kājās. Laiks arī tev celties."

Tas divreiz nebija jāsaka. Puika kā akmens no lingas izsviedās no gultas, kuras galvgalī smaržoja apvītušais, vakarā mātes iespraustais, bērza zars. Māte atsēdās pie galda un rūpīgi parādīja, ko dēlam ceļa kulē ielikusi. Tajā atradās veļa, sega, zeķes, divi palagi, sviesta ciba, mazs apaļš siera rituliņš, gabals žāvētas gaļas, puskukulis maizes un divi kāļi, kurus māte, kartupeļu pagrabiņā, bij pratusi uzglabāt līdz pavasarim.

Pēc brokastīm, Aris ar savu Rīgas krusttēvu, tēva pavadīts un mātes mīļi izvadīts, atstāja lauku sētu, kur viņa tēvs ilgus gadus kalpojis, un kur Aris bij paspējis ieaugt kā savā dzimts ligzdā. Un saņēmis arī mājas saimnieka un saimnieces dievpalīga novēlējumus, zēns satvēra mātes silto roku un ardievojoties skūpstīja to.

Olnīcas galā Aris vēl reiz atskatījās. Un viņš redzēja: mīļā māte stāvēja pagalma vārtos un vīcināja rokā baltā priekšauta stūri. Aiz mātes, uz zaļi nosūnojuša pelavu pūnīša vecā salmu jumta, auga jauns bērziņš.

...mīļā māte vīcināja baltā priekšauta stūri

Gaidat mani! — Aris klusībā sauca, cepuri pa rokas galam apkārt griezdams, ardievas sūtīdams.

II.

Vagona stūrī iespiedies, Aris caur logu vēroja dzelzceļa malu. Piepīpotais vagons skanēja no braucēju sarunām, strīdiem un smiekliem. Cauri šim ļaužu troksnim spraucās vilciena straujā dzelžainā dundoņa. Kā kad kāds ļauns, skaidri nenojaužams burvis sagrābis kluso lauku zēnu un tagad mūk ar savu laupījumu uz elli, kur uguns un dūmi valda, kur birstalām, pļavām un putnu dziesmām nav vietas.

Loks ilgi un sirdīgi strīdējās ar kādu pārgudrinieku par pasaules galu un abi netika gudri.

Arim šie strīdi nepatika. Gribējās lūkoties ārā. Viņa domas bij tikpat mainīgas kā skati, kas skrēja gar acīm. Te mežs, te pļava ar zeltainu pureņu segu. Tad ganāmpulks: lopi gremodami noskatas uz garāmskrejošo vilcienu. Jauns telēns, bimbulimbām, pakaļkājām gaisā sperdams, it kā vilcienam mērķēdams, aizskrien lapotā alksnājā, kuŗa malā, uz akmeņa uzkāpis, ganu puika vīcina cepuri, sviež gaisā, bet pinkainais suns paķer gana cepuri zobos un diedz prom. To redzot, Arim pirmo reizi šodien nāca smiekli.

Viņš atklīda domās atpakaļ uz sava saimnieka lopu ganībām, kur suns Vaktis tāpat darīja ar Aŗa cepuri, ja trāpīja zobos. Vaktis, uz pavēli prata arī savu asti ķert, griezdamies riņķī kā vilka ripa. Šinī ceļā viss, kas tik pazīstams, attālinājās no lauku zēna: lauki, pļavas, meži, zaļganās pakalnes un lejas, ganāmpulki un putni uz dzelzceļa līnijas drātīm, — skrien atpakaļ, bet Aris un citi vagonā steidzas ar lielu ātrumu uz pilsētu. Acis nogura. Un kāda žēlabu pilna doma, kuŗā ziņkāre, nezināšana un vēlēšanās — visu redzēt, visu zināt — saldi smeldza zēna galvā, aizvēra tā acis. Skaļš, griezīgs vilciena svilpiens iztraucēja Ari no snaudiena. Kalpu puika iztrūcies meklēja acīm krusttēvu, kas otrā sola galā tāpat vēl trieca ar savu ceļa biedri. Tik vilcienā nebija vairs pievakara gaismas, bet elektriskā spuldze izmeta pa vagonu bālu gaismu. Ārs satumsis. Kas tas? Aris piespieda seju ciešāki vagona logam. Ar katru brīdi tumsai cauri dūrās vairāk un vairāk uguņu.

Olnīcas galā Aris vēl reiz atskatījās

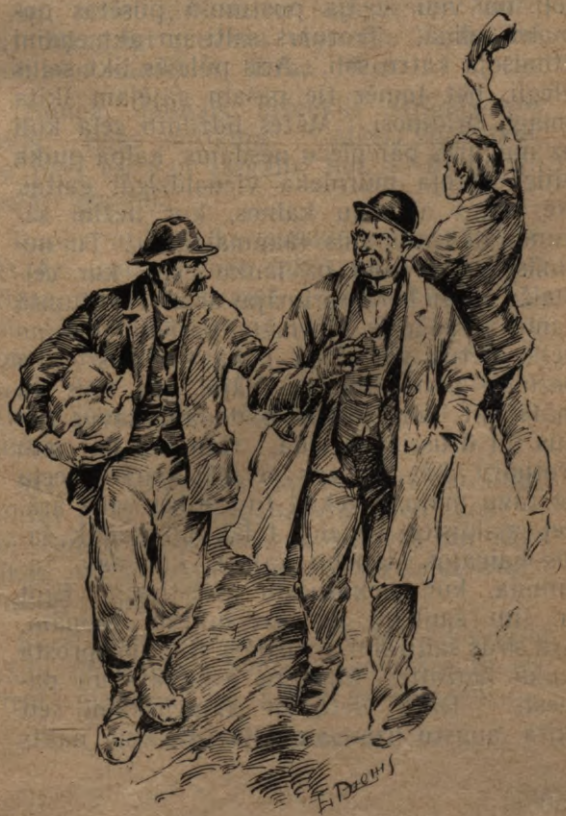

Mūrnieks Loks beidza strīdu ar savu blakus sēdētāju, pievirzījās uz sola blakus Arim un teica:

„Tūliņ sāksies Rīga. Sapurinies nu."

Jā, vai tad Rīga gan? Beidzot sagaidīta. Uguņu rindām namu logos pievienojās baltas, sarkanas un zaļas signāla ugunis gar dzelzceļu. Skaļi un negudri traukdamies, gari, skarbu kliedzienu brīdinādams katru un visus, aizskrēja garām kāds vilciens, kas nāca pretī, pa blakus sliedēm, apreibinādams mūsu lauku puikas acis.

Raiba ļaužu plūsma uznesa Ari un mūrniekmeistaru Loku uz ielas. Un tikai tad Aris palaida vaļā krusttēva svārku stūri. Nedzirdēts, svešs troksnis, bez apstājas, brāza visapkārt un dažādu gaismu un tumsas jucekli traucās dažādi cilvēki, ēnas un silueti. Tas tāds lielpilsētas karuselis, kas griežas apkārt bez mērķa, bez brīvibas. Loks sacīja, ka braukšot ar tramvaju, kas Arim izskatījās kā milzu kaste ar logiem, uzlikta uz riteņiem un kas braucējus ātri aiznesa pa akmeņainiem ceļiem.

Kādā vietā, kur tramvajs apstājās, mūrnieks gandrīz stumšus izstūma no vagona lielpilsētas reiboņā apjukušo Ari. Vēl daži soļi un viņi iegāja pustumšā pilsētas nomales ieliņā. Trotuars salti un akmeņaini atbalsoja katru soli. Aris pūlejās likt soļus viegli, bet tomēr tie pašam gājējam šķita smagi, brīdinoši. Mātes līdzdoto ceļa kuli uz muguras pār plecu nesdams, kalpa puika bijīgi sekoja mūrnieka vienaldzīgai gaitai. Nē, šajos akmeņu kalnos, kur nezini sākumu, ne galu, būs jāapmaldas... Tu nezināsi vairs izeju uz lauku ceļu, kur ceļmalās oši un bērzi sarunājas ar tevi un tumšā ganu noras egle kā māte paslēpj tevi no vēja, lietus vai siena laika svelmes. Tu nezināsi vairs ceļu uz māju, kur tēvs un māte mīt, kur balodīši dūdodami tavus zirņus un drusciņas gaida. Gan iesi pa cieto trotuāru, bet neviens nezinās parādīt ceļu uz tavu māju. Nekad tu netiksi vairs ārā, bet maldīsies arvienu tālāk un dziļāk šajos baigajos akmeņu kalnos, kur nav zaļumiņa, kur piekusušam atsēsties... Ejot ar šīm šaubām un uztrauktām domām, Ara sirds šautraini dauzījās, itkā no sprosta laukā laužoties, kurā tu ieviļināts un pamests. Dažā vietā šie akmenskalni šeit šķita augstu izaugam, līdz debesu nakts melnumam, kam cauri tikko saskatāmas dažas miglainas zvaigznes. Šīs lielpilsētas namu rindas bija nezināmas zemes nezvēri, kas dažādu uguņu acīm glūnēja uz katru ielas gājēju. Pa krēslaino ielu, zirgu neganti plītēdams, aizdrāza važonis, kura ratos, rokas plātīdams, kāds sēdēja un aizsmacis ķērca nedzirdētu dziesmu, no kuras Aris uztvēra tikai vienus ielā izbirušus vārdus — o! Zuzanna! —

Mūrnieks Loks pēkšņi iesmējās, apstājās, pagaidīja iepakaļ palikušo puiku un kāsēdams krekšķēja:

„Redz, kā pilsētnieki brauc! Te tev būs ko dzirdēt un redzēt. Vai neesi piekusis?"

Aris, lai gan piekusis, tomēr neatzinās; viņam gribējās ātrāk tikt laukā no šī ielas gūsta. No šķērsieliņas izskrēja kāds auto, spilgtu uguns gaismu šķiezdams, no kuras lauku zēnam apžilba acis un aizskrēja urkšķēdams kā dīvaina cūka, atstājot ielā nelabu bencina smaku.

III.

Aris vaļējām acīm, rokas zem galvas palicis, augšpēdus gulēja brangā ziedošā zālē. Melnigsnēji brūnās zemes kamenes, pelēkās midzeņu un dzeltainās tropu bites laidās sīkdamas pāri, skriedamas no sirojuma pa ziediem, un no saviem ziedu putekļu aplipušiem medus trauciņiem šķieda saldas medus smaržas un kalpa Aris tās kāri ieelpoja. Te, kur bijusi kur ne, mīļa balss sauca Ara vārdu. Zēns piecēlās, pielika plaukstas pie mutes, līgsmi atsaucās un steidzās uz kalnu, gar lejup plūstošu, saulē dzirkstošu avotu. Uzkāpis mežu apaugušā kalnā, Aris ieraudzīja meža galos zilos meža balžus sametušos, kas ūbināja, bet purva strazds locīdams stāstīja kādu teiku... Kas gan tas bija, kas Ari bij kalnā saucis? Vai tā nebija mātes balss? Vai viņsētas ganu Andris būtu te paslēpies? Un skatoties apkārt, Aris ieraudzīja melnu šķautnainu mākoni, kas spocīgi saceltiem spārniem, kā milzu krauklis, laidās pār mežu uz kalna galu. Zēns būtu paslēpies eglājā, bet kājas neklausīja. Melnais mākonis apstājās virs galvas gaisā. Draudoši izšāvās zibeņi, pērkons spalgi spēra un — iesāka līt lielas sarkanas lāses...

Asini! —

Asins lāses, karsti kūpošas, lija šņākdamas visapkārt. Spožais avots pielīja sarkans. Un mīļā balss, tālu aiz meža un negaisa, tikko sadzirdami sauca Ari...

Aris iesāka kliegt. Un — uztrūkās no sapņa. Uzreizi miegs kā ar roku atņemts. Skaidri redzēja, ka atrodas mūrnieka Loka dzīvokļa virtuvē un guļ pie drēgnas sienas uz rāmiša, apsedzies ar mātes iedoto strīpaino segu. Arā iela dārdēja no neskaitāmas kustības.

Krustmāte, Loka sieva, skubināja puiku celties augšā. Tagad, izņemot svētdienas, uz darbu jāceļoties agri. Gan pieradīšot. Meistars jau esot saģērbies.

Uz jaunu darbu! Pirmo dienu. Mācīties pilis celt! Apvilka darba drēbes. Un kad brokastis bij ieturētas, Aris ar mūrniekmeistaru Loku atstāja piesmakušo dzīvokli. Ielā darba gaita bij pilnā sparā. Daži gāja koka tupelēm klaudzot, salapīto darba svārku kabatās, uz zemi nošļukušās, rēgojās līdzņemtās pusdienu sviestmaizes un dzeramā pudeles. Lokam kājās bij kaļķiem aptašķīti zābaki. Piegājuši pie kāda augsta jaunceļamā nama, mūrnieks norādīja ar roku uz ieeju caur apkārt apsisto dēļu sētu:

„Šite mums darbs līdz Miķeļiem. Jāiemūrē divdesmit četras podiņu krāsnis."

Meistars ieveda puiku jaunbūvē.

„Uzmanies kāpšanā. Citādi vari kaklu lauzt." Ari veda pa šaurām ejām, tad pa platām, netīrām, kaļķu un gruvežu nosētām, no cementa lietām trepēm, augšā, otrā stāvā. Tur jau atradās Loka darba līdzuzņēmējs Skrabis ar diviem palīgiem — otru mācekli, sīko Anti, puiku Aļa gados, un podnieka zelli, tuklo Bungu.

„Te mūsu piektais spēka vīrs — Aris!" stādīja priekšā jauno mācekli. Un papildus vēl noteica: „Aris Zemzars. No laukiem." Bunga tūliņ iesmējās:

„Jaunskungs no laukiem, deguns ar taukiem."

Aris deva visiem darba biedriem roku, nosarcis līdz ausu galiem. Viņš nedabuja apskatīties, kad Bungas kaļķu javā iemērktā roka nekautrīgi noglauda Aļa seju. Visi smējās, kad Aris sprauslādams slaucīja seju svārku piedurknē.

„Lūk tā, lūk tā! Tad katrs redzēs, kur beidzas cūkgans un sākas podnieks!" Bunga gavilēdams uzsita roku uz jaunā mācekļa cepures.

„Nu redzi, Ari! Tās mūrnieku rumeles." Loks smiedamies mierināja Ari.

„Tas — lai ķelle nerūsē!" Skrabis smējās, garās, gaiši palsās ūsas pirkstos vīdams.

Tāda muļķīga ērmošanās lauku zēnam nemaz nepatika. Bet ja jau tā te parasts, viņš nodomāja, tad jāpieņem viss par labu. Visiem par apmierinājumu arī Aris sāka smieties.

„No tā iznāks lietas koks," sprieda Skrabis, baltu podiņu apcirzdams. „Tik turi, puikiņ, galvu augšā. Cepsi podiņu krāsnis kā pankūkas."

Loks piekrita, ka neviens meistars no gaisa neesot nokritis, katram amats darbā jāizmācoties. Ar to ceremonija bij galā!

Aris bija uzņemts mūrnieku — podnieku mācekļu saimē. Protams, sestdien, darbu beidzot, vēl piespiedīs izpirkt „pusstopu", čarku degvīna, un tad tā lieta būs galīgi nokārtota. To atgādināt neaizmirsa otrs meistars Skrabis. Bunga, no savas puses, šim magaričām pielika pusduci medību desu.

Aļa pirmo draudzību šeit ieguva Antis, kas draudzīgi pieveda viņu pie kastes un palīdzēja sameklēt darba rīkus.

„Bunga, jaunais mācekļlis strādās pie tevis," Loks norīkoja. „Māci viņu labi. Tu pats esi gan rezgalis, bet — darbu tu padari godam."

Bunga atdeva kareivisku godu un solījās Ari izmācīt visos niķos un stiķos, kādi Rīgas podniekam esot nepieciešami. Nu, un tas amats jau neesot ar putras karoti galvā ielejams. Ja puika būšot šā šnitē, tad jau tikšot pie visas gudrības. Visā Čiekurkalnā Bungam neesot pretinieka...

Skrabis iemaisījās, lai nesākot nu atkal pīlītes pūst vai lielgabaliem odus šaut! — un Bunga smiedamies nospļāvās un sāka rīkot Ari un Antu pienest no lejas augšā baltos podiņus.

Skrabis un Bunga, uz balsīm sāka svilpot kādu šīberi, kam cauri skanēja āmura cirtieni, piesitieni un ķelles skrāpēšana.

(Turpinājums sekos.)

Mazpulki dolāru zemē.

B. RADZIŅŠ.

Nākošais saimnieks

Tālu tālā aizjūrā ir liela bagāta zeme — Amerika. Tur ir augsti kalni ar putojošiem strautiem, plaši līdzenumi nosēti kviešiem, tur ir plašas ganības, lielas upes un meži. Kādreiz tur dzīvoja indiāņi, medīja bifeļus, ķēra zvērus un karoja savā starpā. Bet tad pirms 400 gadiem Kolumbs atklāja Ameriku un turp sāka plūst visi tie kam Eiropā likās par šauru vai par „karstu". Zemnieki, kuŗiem nebija savas zemes kur vagu dzīt, ticīgie, kuŗus vajāja viņu ticības dēļ, apspiestie, kuŗi cīnījās par savas tautas patstāvību un brīvību — visi brauca turp un tagad uz platības, kura ir lielāka par Eiropu, Ziemeļamerikas Savienotās valstīs dzīvo 120 miljoni iedzīvotāju, enerģiska un neatkarīga tauta. Šī tauta uzcēlusi visaugstākos namus, visgarākos tiltus, vis-

Eksterjera noteikšana govij

Instruktors māca kā noteikt vistas dējību

dziļākos tuneļus, viņai nav miera centībā pēc jaunumiem dzīves uzlabošanā. Tamdēļ nav nekāds brīnums, ka taisni Amerikā nodibināti pirmie mazpulki — 1902. gadā — kukuruzas audzēšanai.

Amerikaņi pirmie sapratuši, ka mazpulki ir nepieciešama jaunatnes organizācija. Tās uzdevums ir uzlabot lauksaimniecības darba paņēmienus, mācīt jaunatni cienīt savu nodarbošanos, mācīt zināšanas, darba mīlestību, mācīt sadarbību, izaudzināt sabiedriskās dzīves vadītājus, mācīt izprast nākotni un izaudzināt krietnus pilsoņus.

Amerika ir ļoti plaša uu tās lauksaimniecība specializējusies. Austrumos, kur daudz pilsētu, ir mazākas saimniecības, kuras nodarbojas ar dārzkopību, putnkopību, piensaimniecību. Tālāk uz vakariem lielas saimniecības, kur ražo kviešus un lielas ganības, kur kovboji gana lielus lopu pulkus. Dienvidos audzē kokvilnu.

Arī mazpulku darbība ir specializējusēs, atkarībā no lauksaimniecības prasībām.

Mazpulku dalībnieki parasti strādā pēc programmas, kas ar katru gadu paliek grūtāka. Pēc trim vai četriem nostrādātiem gadiem dalībnieki saņem diplomu, ka ir godam veikuši vienas kultūras audzēšanas darbu un šo darbu labi pārzin.

Amerikā pašreiz ir ap 50.000 mazpulku ar pāri par 700.000 dalībniekiem.

Amerikas valdība atzīst, ka dienvidos mazpulki manāmi uzlabojuši cūkkopību un kokvilnas ražošanu, Vidusamerikā kukuruzas ražošanu un visā Amerikā mājturību. Zemkopības ministrijas pētījumi rāda, ka divas piektdaļas saimniecību uzlabojušas savu lauksaimniecību pateicoties mazpulkiem.

Man bija izdevība piedalīties Kamdevas novada gaļas vēršu audzētāju mazpulka darbības pārbaudē. Pie novada mazpulku inspektora kanclejas stāvēja gara rinda automobiļu. Tajos sēdēja mazpulku dalībnieki un gaidīja, kad sāksim braukt, lai mums sekotu.

(Turpinājums sekos)

1. Kukurūzas audzētāji. 2. Jaunais kovbojs Teksasā. 3. Putnkopja lepnums. 4. Darbi dārzā

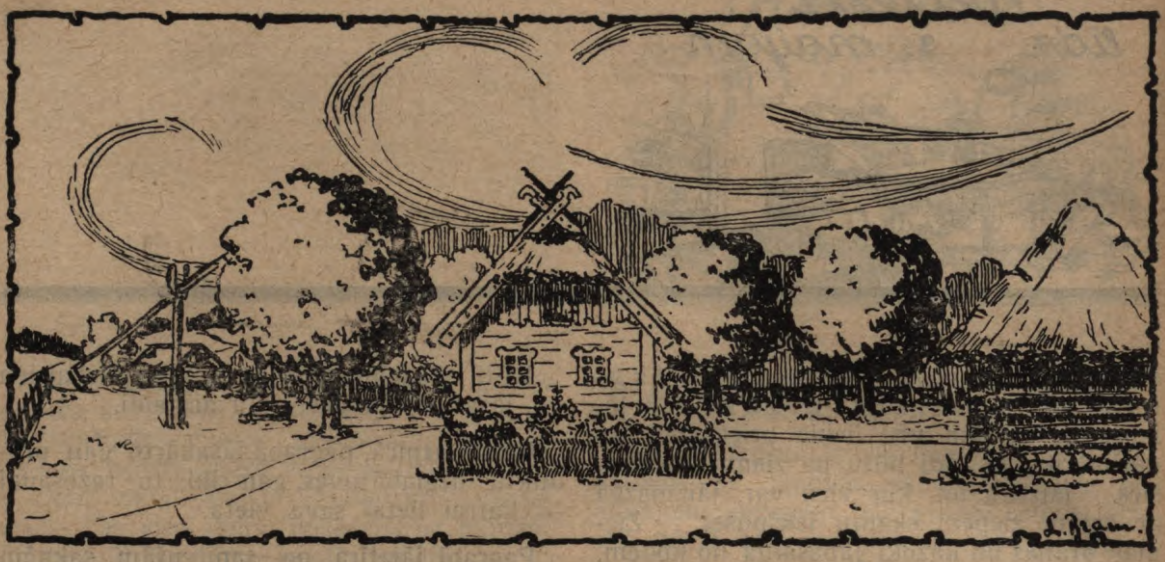

Senā latvieša daiļā sēta

L. BRAMANIS

Kas kait man nedzīvot
Manā tēva zemītē.
Visapkārt ievas zied,
Vidū zelta ābelīte.

Katram ir zināms, ka senie latvieši ir bijuši lieli daiļuma mīļotāji. To apliecina neskaitāmas tautas dziesmas, no kuŗām arī varam spriest par seno latviešu sētu apstādījumiem un košuma dārziņu.

Visas sētas bij apņemtas koku birzēm un tikai slinkā saimnieka mājas ir bijušas kailas: „Ko jūs, sušķi, lielāties, vai jums, ir, kas ir mums? Mums ir ogas, mums ir rieksti, mums sarkani āboliņi".

Māju apstādījumi pēc iespējas pieskaņoti māju novietojumam. Katram apgabalam ir bijušas savas īpatnības māju novietošanā. Augškurzemes māju novietojums atšķiras no Zemgales, Latgales un Vidzemes māju novietojumiem.

Dzīvojamā māja jeb istaba atradusies centrālā vietā. Pie istabas atradies dārzs un pagalms. Pagalms savukārt dalīts tīrajā un darba pagalmā. Starp istabu un klēti atradies tīrais pagalms, bet darba pagalms — starp istabu un kūti. Nevien tīrais, bet arī darba pagalms vienmēr uzturēts tīrs un kārtīgs, jo tas piederējis pie labās sētas goda.

Ap pagalmu stāv pārējās ēkas — kūtis un klētis. Attā āk atradusies rija, šķūnis, pirtiņa. Senajā latvju sētā neatrodam — pagrabu. Tā vietu izpildījušas klētis.

Visas ēkas gleznaini izbūvētas dārza, koku un krūmu starpā. „No tālienes es pazinu, kuŗa bija brāļa sēta: Visapkārt oši, kļavi, Vidū kuplis ozoliņš."

Tīrajam pagalmam, starp istabu un klēti, pieslējies dārzs, kas apņēmis arī istabu. Dārzs ir latvju sētas neatņemama daļa un viņam vienmēr latvju sētā ir ierādīta pienācīga vieta. Dārzs nav kalpojis kā peļņas avots, bet gan daiļumam.

Dārzā visbiežāk sastopam ābeli, lai gan stādīti tur arī citi koki kā ozoli, liepas, bērzi, pīlādži, kļavas, oši un vītoli. No krūmiem sastopam ievas, lagzdas, dievkociņus, arī upenes. Tai laikā arī ābele bijusi tikai kā krāšņuma koks, jo ābeli kā ienesīguma avotu sāk atzīt tikai apmēram 150 gadus atpakaļ. Bumbieri, ķirši un plūmes parādījās tikai vēlākā laikā, tamdēļ pats par sevi saprotams ka ābele ar saviem asajiem dzeloņiem un mazajiem, sūrajiem ābolīšiem bij galvenais dārza koks. Tomēr ābele ir bijusi visiem mīļa, no viņas zariem pat vaiņagi nelabprāt pīti: „Es saviju vaiņadziņu, No visiem ziediņiem; Ābel's ziedu vien neviju, Tie raud gauži valkājot." Ābeļu ziedu vaiņadziņš tamdēļ bija slinkuma pazīme: „Skaista meita pušķojās Ar ābeļu ziediņiem, Nevīžoja rozes sēt, Ne magoņu izravēt."

Ozolus un liepas stādīja arī pagalmā.

Bieži vien vienu otram blakus, ozolu kā varenības un stipruma simbolu un liepas kā daiļuma simbolu. Pagalma vidū atradušās pat veselas birzes: „Simtiņš auga ozoliņu, Priekš bāliņa nama duru; Ja vēl būtu otris simts, Ne sētiņas neredzētu."

Arī ap pārējām ēkām stādīti koki: „Smuidris auga ozoliņš, Maltuvītes pakaļā. Sāk meitiņa ritināt, Sāk ozols locīties." Koki pasargāja arī no skauģu acīm: „Augat oši, ozoliņi, Ap telīšu laidariņu, Lai neredz skauģa acs, Cik telīšu laidarā."

Tautu meitu rožu dārziņš ir tikai daļa no visas sētas dārza un atradies vistuvāk istabai.

Daiņās visbiežāk minēts rožu dārziņš, retāk magoņu, bet ļoti maz dzied par puķu dārziņu.

Lai gan daiņās min trejdeviņas puķes, kas augušas dārziņā, tomēr apdziedātas tikai dažas kā rozes, magones, kliņģerītes, rūtenītes, samtenītes un amoliņi. Arī ieviņa un dievkociņš iederas tautu meitu dārziņā.

Visvairāk minētas rozes. Tas tamdēļ, ka roze ir bijusi tautu meitu iecienītākā puķe. Ar rožu sārtumu un skaistumu sacentusies pate tautu meita. Toreiz nav bijušas mūsu dienu dižciltīgās rozes, bet gan kaulu, kāršu, meža, vīteņu rozes un mazās sīkrozītes. Šīs bijušas tautu meitu iecienītākās puķes. Tām pievienojās zelta magonīte, kliņģerīte — bārenīte un rūtenīte.

Rožu dārziņam bijusi noteikta četrstūraina forma, jo dārziņš bijis iežogots, tomēr pielaižami ir arī citādas formas rožu dārziņi, jo pie puķu dārziņu ierīkošanas katra tautu meita vadījusies no savas daiļuma izpratnes.

Dārziņa iekšējā iekārta nav bijusi noteikta. Ziedi novietoti brīvās grupās, padodoties tautu meitas katrreizējam jūtu uzplūdumam. Cik vērojams, tad tomēr ir ievērota noteiktība: „Es dēstīju baltu rozi, Vienā dārza stūrītī, Asajo kadiķēnu Pašā dārza vidiņā." Šeit rozei nav ierādīta galvenā vieta — dārza vidus, šoreiz dārza vidū iedēstīts kadiķīts, kurš izceļas ar savu piramidālo formu.

Mazākos dārziņos puķu grupas novietotas vidū. Puķes stādītas pēc augstumiem. Vidū kā augstākas — rozes, apkārt magonītes, tad kliņģerītes vai amoliņi. Lielākos dārziņos krūmu un puķu stādījumi grupējušies gar sētu: „Manas rozes, magonītes, Par zālaiņu iztecēj'šas; Vai bij rožu ravētāja ar tautām saderējse?"

Tautu meitai viņas rožu dārziņš ir viņas lielākais lepnums. Pēc rožu dārza vērtē viņas čaklumu un tikumu. Pate tautu meita to labi saprot: „Liels bij mans rožu dārzs, Daudz tautu kairināju, Viducī sēdēdama, Pinu rožu vainadziņu." Tamdēļ tautu meitai liels kauns, kad atjāj tautas un viņas rožu dārzs nav īstā krāšņumā: „Ai, rozīt, magonīt, Tu man kaunu padariji, Tu no rīta noziedēji, vakarā tautas jāja."

Tautu dēls, labi zinādams, cik tautu meita kaisli mīl rozes, ierīko arī savas mājas priekšā rožu dārzu un tad tur izvēlās sevīm līgaviņu: „Es taisīju rožu dārzu, Pret saviem lodziņiem, Lai nāk meitas pušķoties. Kura knaši rozi rāva, tā būs mana līgaviņa."

No daudzajām tautas dziesmām redzam ka tur, kur vien bijusi čakla latvju zeltene, tur ziedējušas rozes un kur bijis labs un kārtīgs saimnieks, tur ziedējušas ābeles dārzā.

Pagājuši gadi. Laiki ir mainījušies, tomēr daiļuma mīlestība nedrīkst izdzist neviena krietna latvieša un neviena mazpulka dalībnieka sirdī.

Pirts ūdens malā

Daiļosim mājas apkārtni

V. NESAULE

Krāšņuma dārziņu patīkami iežogo krūmu stādījumi

Jau dzidrā debess zilumā dzied cīrulītis, drīz no zemes kāps smaržojoši tvaiki, un arājs ņems plecos atpūtušos arklu. Kā citos gados, tā arī šinī pavasarī rīkos „meža dienas", apstādīs skolas, sabiedriskas ēkas, piemiņas vietas; stādīs birzis un gatves. Stādīsim arī katrs savā sētā, izdaiļosim savas mājas apkārtni. Par to jāsāk domāt jau tagad, jāizstrādā jau iepriekš noteikts plāns. Plānā jāparedz viss darāmais, jāparāda mūsu mājas apkārtne tāda, kādu mēs viņu vēlamies iekārtot un izdaiļot. Viss labi jāpārdomā, jāapsver un tikai tad varam ķerties pie darba. Ja mums ir skaidrs, ko mēs vēlamies, ko darīsim savas mājas izdaiļošanai, tad viegli darbus un uzdevumus sadalīt vairākiem gadiem. Tomēr viss, ko stādīsim vai kārtosim, būs noteiktā, paredzētā vietā, — viss būs pēc plāna.

Ja ar mājas apkārtnes izdaiļošanas plāna sastādīšanu pašiem neveicas, tad jā-

Ziemeļu puķu joslas rada dārzā dzīvību un krāsas

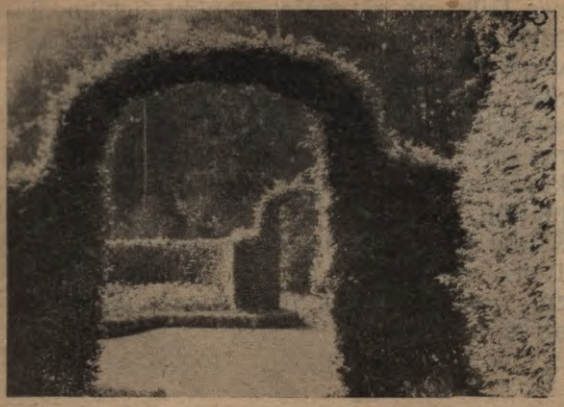

Dzīvžogi norobežo, sadala telpu, dod aizmuguri puķu stādījumiem

meklē daiļdārznieka palīdzība LLK dārzkopības nodaļā, kas vajadzības gadījumā izsūtīs savus speciālistus uz vietas. Plānā vienmēr jāparedz, ko un kā kuŗā vietā stādīt, kādi krāšņumaugi vajadzīgi, kad tie ziedēs, kādiem ziediem, un cik viņu būs vajadzīgs.

Iekārtojot, plānējot raudzīsimies, lai visā mājas apkārtnē būtu vienkāršība, pārskatamība, noteikta kārtība un līdz ar to arī saimnieciskums. Krāšņuma dārziņu nerikosim tāpēc, lai to redzētu gaŗāmgājēji; tam jābūt mājīgam un patīkamam arī mums pašiem. Ja krāšņuma dārzs piekļausies mājas dzīvojamo telpu galam, mēs labprāt to izmantosim kā dzivojamo telpu turpinājumu ārā. Mājas apkārtnē jāvairās no daudz ceļu un celiņu iekārtošanas, jo viņu pienācīga ierīkošana, kopšana un kārtībā uzturēšana liels un grūts darbs. Nav jārīko ceļi skaistumam, bet tiem vistaisnākā virzienā jāsavieno ar vajadzīgām vietām. Parastais celiņu platums krāšņuma dārzā 1,2 m. Pa šādu ceļu ērti var iet blakus vai ceļā krustoties divi cilvēki. Izņēmuma gadījumos svarīgākie ceļi varētu būt arī 1,5 m plati. Braukšanai vajadzīgi 2,5—5 m plati ceļi. Gadījuma iešanai lietojams zaļais maurs jeb zāliens.

Mājas apkārtnes izdaiļošanā svarīga vieta augiem. Tie pagalmu, dārzu padara dzīvu, saskaņo ar apkārtni. Kokus mājas apkārtnē paredz nedaudzus. Viens, divi vai vairāki koki jānovieto pagalma vidū, daži atsevišķi īpatnēji koki arī krāšņuma dārziņā. Pēdējos novieto tā, lai tie pēc

iespējas mazāk noēnotu pārējos stādījumus (piem.: ziemeļu, ziemeļrietrumu pusē; dārza malā). Stādīšanai pagalmā var izvēlēties liepas, ošus, kastaņus.

Lapoti, spēcīgi augoši krūmi, piem.: ceriņi, irbenes, sausv eži, mīklenes noderēs stādīšanai tukšos stūros, neglītu skatu nosegšanai, dārziņu apmalēs. Šādus krūmus stāda: augstos 1,5—2 m, zemos 1—1,2 m attālumos. Labi zarojoši krūmi, piem.: bezvārdis, skābarži, mīklenājs noderīgi cirpta dzīvžoga veidošanai. Dzīvžoga stādus parasti stāda vienā rindā, 30—50 cm vienu no otra. Tie izveido, atkarībā no auga, 60 cm līdz 1 m un platāku joslu. Ziedošus krūmus vai arī krūmus ar krāšņām ogām, zariem vai ērkšķiem stāda atsevišķi, 2—4 m attālumā vai arī puduros, vairākus kopā. Nereti no ziedošiem krūmiem, piem.: neistiem jasmīniem, spirejām, cidonijām stāda arī dzīvžogus. Apcirpti šie krūmi tik bagātīgi nezied, tomēr šāds ziedošs dzīvžogs ļoti patikams.

Vīteņus izvēlas balkonu, lapeņu, sienu, žogu nostīgošanai. Stādīt var 1—2 m attālumā. Visiecienītāks ir meža vīnkoks,

bet deretu stādīt arī ziedošos vīteņu sausseržus (Lonicera caprifolium) un vīteņus (Clematis paniculata, C. vitalba un C. viticella). Tāpat izlietojami arī viengadīgie vīteņi.

Dižciltīgās rozes stāda īpašā dobē, nejaucot ar citām puķēm. Stādīšanas attālums zemām rozēm 30—40 cm, augstkroņu 1,5—2 m. Mūsu klimats tomēr dižciltīgām rozēm nav sevišķi piemērots un ar viņu stādīšanu neder aizrauties.

Ziemciešu puķes parasti stāda platās, garās joslās (rabatās). Atsevišķas ziemciešu pasugas tādā joslā sakārto puduros, vislabāk pa 3, 5, 7 stādi. Kārtojot, ievēro ziemciešu augstumu, augumu, ziedēšanas laiku un tā cenšas panākt lielāku dažādību, labāku izskatu. Ciešu, glītu ceru veidojošas ziemcietes, piem.: funkijas, zemās zeltrīkstītes, zeltslotiņas stāda arī atsevišķi, zālienā, gar celiņa malām. Vasaras puķēm iekārto īpašas, nelielas dobes, kurās tad zināmu gabalu, joslu vai visu platību apstāda ar vienu krāsu vai puķi. Stāda augstās ziemciešu puķes 60 cm līdz 1 m, vidējās 30—40 cm, zemās apm. 20 cm, vasaras puķes 15—20 cm vienu no otras.

Bites gaida...

E. ĀBOLIŅŠ

Saule atlēkusi — dienas stiepjās aizvien garākas un paliek gaišākas. Drīz arājs paļāvībā uzticēs rūpīgi glabātos sēklas graudus zemes auglīgājam klēpim. Tie dīgs, plauks, ziedēs, lai atkal zemu liektos rudens briedumā arāja darbam.

Pavasaris. Jaunu pavasari dārzos, laukos, pļavās un mežos pirmais sveic arāja vagas soļu sekotājs — strazds. Drīz pretīm jaunam pavasarim atskanēs dabas darba himnas skaistākais akords saulainajā dārza stūrī — sāks sanēt bišu saimes. Saules mirdzuma aicinātas, tās dosies pretīm pirmam pavasara smaidam pūpolos un prieka liksmai ābeļzaros.

Blakus vecajai arāju ciltij, zināšanās un darba ieročiem apbruņota, dārzos un tīrumos izies lauku jaunatnes pirmrindnieki — mazpulku dalībnieki.

Medu gaidot

Mazpulkiem, bez darba dārzos un tīrumos, arvien nāk klāt jaunas nozares mājsaimniecībā, lopkopībā, amatniecībā u. t. t. Spraigs darbs rit jaunos, daudzos virzienos un piemērojas katra spēkam un dvēseles prasībām. Senie darbi un tikumi ceļas godā. Liekas, tomēr, ka viena mūsu senču goda pilna darba nozare mazpulkos vēl maz daudzināta. Tā — biškopība.

Mazpulku dalībnieki visos darbos ir guvuši ievērības cienīgus panākumus. Bieži tie apbrīnoti un noderējuši ierosmei tēviem, mātēm un plašākai sabiedrībai. Vai biškopība lai šinī ziņā būtu izņēmums?

Biškopība ļoti piemērota mazpulku darba ritumam. Tā neatrauj no cita darba, neprasa arī zemi, neprasa arī lielus ražošanas izdevumus. Šī nozare samērā ātri attīstama, par pielikto darbu un līdzekļiem dod augstu atmaksu, tā tad ir arī ienesīga. Jāievēro arī tās vērtības, ko vairo bites apaugļojot ziedus. Tās vairākkārt pārsniedz iegūtā medus un vaska vērtību. Bites arī saglābj mums to, kas citādi pazustu. Ja nebūtu bišu, tad mūsu zemē milzīgas vērtības izgaistu līdz ar ziedu novīšanu. Biškopībai mūsu zemē dabīgi izdevīgs stāvoklis paplašināties.

Un vai tas nav pietiekoši, lai šai senču plaši piekoptai nozarei dotu vietu mazpulku darbā? — Bites aicina un gaida jaunos kopējus! Mūžām čaklo bišu darba dziesmas sanoņa lej dvēselē darba prieku. Tas arī garīgi ceļ īstu bišu kopēju un mīļotāju.

Cūkas, mazi sivēniņi...

G. DELLE

Četrkājainais draugs

Jau mūsu senči cūkkopībai piegriezuši lielu vērību — cūka rokot sidrabiņu, ziemā dodot treknus kāpostiņus, kas esot vislabākā barībiņa, tā lasam tautas dziesmās. Cūkas ir vairojušas mūsu senču turību un labklājību, tāpēc viņi par cūkām arī daudz rūpējušies, cūkas labi ēdinājuši, jo kā gan lai citādi saprot, piem. šādu tautas dziesmu:

Ej, cūciņa, tu pie Dieva,
Runā gudri aizgājusi;
Cik man bija miežu, rudzu,
Tik es tevi ēdināju.

Senču gādība par cūkām ir bijusi tik liela, ka to ievērojuši arī toreizējie kungi, kuŗi centušies nākt latvietim palīgā ar padomiem cūkkopībā un pirmā lauksaimniecības grāmata latviešu valodā nebija vis par kumeliņiem un telītēm, kā to varētu domāt, bet gan par cūkām — proti: Daktera Čžarnevska — „Gudra mācīšana. Visiem saimniekiem un moderēm par labbu, kā viņņiem vajag cūkas barrot un iekš slimibām kopt un prātīgi dziedināt." Priekšvārdu tai uzrakstījis vecais Stenders un 1791. gadā izdevis J. F. Steffenhagens Jelgavā.

Tagadējos laikos ieskati par cūkkopību ir krasi mainījušies, tomēr no senčiem mums ir palikusi lielā kāre uz „trekniem kāpostiņiem," cūkgaļu vispārīgi, jo neviena tauta nenoēd tik daudz cūkgaļas kā latvieši, latviešu zemnieks. Viens otrs lauksaimnieks no aplēsumiem zinās, ka govsgaļa uzturam būtu izdevigāka — lētāka, jo govs lopu gaļas cenas vienmēr pie mums ir bijušas ļoti zemas, tomēr lauksaimnieks patērē lielāko tiesu cūkgaļu.

Tā tad mūsu cūkkopības galvenais uzdevums ir apgādāt valsts iedzīvotājus ar cūkgaļu un taukiem, bez tam cūkas var dot arī ievērojamus ienākumus, eksportējot cūkgaļu un dzīvas cūkas uz ārzemēm, tāpat pārdodot vaislas cūkas ārzemju lauksaimniekiem. Samērā neliels cūku un cūkgaļas eksports, kāds piemēram, bija šinī gadā, deva lauksaimniecībai ļoti jūtamus ienākumus. Mūsu uzdevums ir tāpēc savu cūkkopību nostādīt tā, lai mūsu cūkgaļa un vaislas cūkas būtu tādas, kādas

Lielās baltās angļu (jorkšīru) sugas kuilis.

Vietējā cūka

Vienāda vecuma sugas sivēni: labi un pareizi ēdināts un kopts (pa labi), nepareizi un trūcīgi (pa kreisi)

pieprasa ārzemju patērētājs un cūku audzētājs. Te nu būs darba diezgan kā jauniem, tā veciem. Cūkkopība ir tāda nozare, kas neprasa smagu darbu un to it sekmīgi varētu piekopt arī mazpulku dalībnieki.

Mūsu cūkas nav jāizkopj tikai viņu piemērotībā tirgus prasībām, bet jāizkopj arī viņu labākas barības izmantošanas spējas. Kas gan varētu vienaldzīgi noskatīties, ja viņa mājā cūka 1 kg dzīvsvara pieaugumu dotu no 4,5 barības vienībām vai 4,5 kg miežu, bet kaimiņa mājā cūka būtu devusi to pašu pieaugumu no 3,5 barības vienībām vai 3,5 kg miežu. Pirmā cūka tā tad katra 1 kg pieaugšanai patērējusi par 1 kg miežu vairāk, nekā otra, — vai 100 kg ražojot — pieaugot patērējusi par 100 kg miežu vairāk. Vai šie vairāk patērētie 100 kg miežu nav tikpat, ka zemē nomesta nauda vai manta? Padomāsim, kā bija ar šo nenozīmīgi izlietoto miežu ražošanu, cik tur bija rūpju, cik pūļu? Ja tā vien mācējām šos miežus izlietot, kā izēdināt slikti barību izmantojošām cūkām, vai tad bija nozīme tos ražot? Mazpulku dalībnieki, vai tamlīdzīgi gadījumi nav arī jūsu vecāku mājās? Vai zinat, kādas jūsu cūkām barības izmantošanas spējas, vai arī viņas nešķiež nevērtīgi daudz barības, varbūt vēl vairāk? Vai jūs šinī lietā nevarētu nākt saviem vecākiem palīgā, katrs nobarojot, pēc tagadējo laiku atziņām kaut vienu cūku un tā pārliecināties par savu cūku labumu un pasargāt savus vecākus no varbūtējiem zaudējumiem? Nav nozīme tikai mācīties ražot, bet tikpat liela nozīme ir mācēt saražoto lietderīgi izlietot un izmantot. Tā tad arī cūkkopībā jūs varētu jau tagad strādāt nozīmīgu un sacensības cienīgu darbu.

Cūkkopības sekmes atkarīgas no divām pamata prasībām: 1) prast savas cūkas pareizi barot un apkopt un 2) no turamo cūku

Draudzīga saime pastaigā

Laimīga māte

auglības ,pienības, veselības un labām barības izmantošanas spējām. Mums, salīdzinot ar mūsu senčiem, apstākļi ir daudz labvēlīgāki, jo viņiem vēl nekas nebija zināms par pareizu cūku ēdināšanu. Ņemsim, joka pēc, mazu piemēru no tiem laikiem. Kādreiz lasīju kādā senā latviešu laikrakstā („Darbs"?), kā viens mācītājs dod lauksaimniekiem padomu izēdināt cūkām zirga mēslus, jo viņš esot sasniedzis ar tiem tīri labus rezultātus!!!! Tagad, turpretim, līdz ar dabas zinību sasniegumiem, cūku barošanas jautājumi ir noskaidroti, padarīti saprotami un izmantojami praktiskā darbā. Arī cūkas mūsu senčiem bija daudz sliktākas — neuzlabotās vietējās, ar sliktām gaļas īpašībām, lēnaudzīgas un sliktas barības izmantotājas, bet līdz ar lielās baltās angļu (jorkšīru) cūkas izkopšanu, kuŗas vēlāk izplatījās pa visām zemēm, arī mūsu cūkas ir palikušas labākas; tagad viņas jau audzējam arī kā tīrsugas cūkas. Kas šīs kultūras cūkas prot pareizi turēt un barot, tas var sasniegt pārsteidzošus rezultātus, bet kas domā, ka suga pati par sevi, bez labas barošanas un kopšanas, var parādīt visas savas labās īpašības, tas gaužam viļas un sekmes tam būs ne visai iepriecinošas. Uzturēt ar attiecīgu barošanu un kopšanu lielās baltās angļu — jorkšīru cūkas teicamās īpašības un izaudzēt no tām labus veselīgus pēcnācējus — sivēnus, tagad tas tikai vēl nedaudziem padodas; ne tikai izaudzēt, bet ar saviem audzējumiem pārsniegt esošos sasniegumus, tas ir katra cūkkopja viens no galvenākiem uzdevumiem. Šādus sasniegumus ievēro tūliņ, bez vārda teikšanas, plaša apkārtne — visa valsts un audzētājiem rodas labi un droši ienākumi. Mazpulku dalībnieki, vismaz vecākie, vai nepamēģināsit arī jūs laimi labu cūku turēšanā un labu sivēnu audzēšanā? Daudzi jūsu biedri citās zemēs jau to dara un kas gan arī jums varētu liegt izaudzēt no vērtīgākām cūkām tādu pulciņu sivēnu, kāds redzams illūstrācijā. Vērtīgu cūku sivēniem pircēju netrūks un jums tādu sivēnu audzēšana ienesīs no katras cūkas Ls 150—200 un pat vēl vairāk latu gadā. Katrs apzinīgs lauksaimnieks centīsies iegādāt no jums sivēnus, ja zinās, ka viņš no jums dabūs tiešām labu un veselu sivēnu. Jūsu sekmes būs tikai tad drošas, ja ar apdomu un nopietnību jūs pašā sākumā ķersaties pie darba. Es nešaubos, ka arī jums tad kādam izdosies izaudzēt tādas cūkas, kuŗas būs labākas par esošām. Arī lielo balto angļu cūku izaudzējis nevis kāds ievērojams lauksaimnieks vai audzētājs, bet vienkāršs audējs — Tuleijs vārdā, kas savu audzēšanas darbu, blakus savam arodam, piekopa ar lielu aizrautību, mīlestību un pacietību, un pateicoties savai izaudzētai, nekad vēl līdz šim neredzētai, cūkai — Mačlesei, kļuva ievērojams un bagāts vīrs. Ja ķersimies pie darba ar Tuleija enerģiju, gan tad ij mūsu senču cūku patrons — Tenis mums palīgā nāks.

Džerrija Fliceka lieliskais ganāmpulks

(Amerikāņu zēna panākumi cūkkopībā).

Dienvidus Minesotas lopu apskatēs un izstādēs bieži dzird runājam par Džerrija Fliceka lieliskajām sugas cūkām un par lielo cūku pircēju pieprasījumu.

Džerrijs Fliceks ir mazpulka dalībnieks, 17 gadus vecs. 1935. g. viņa cūkas piedalījās 7 izstādēs — apskatēs. Katrā izstādē viņš dažas no sava bara pārdeva, un pie tam ļoti izdevīgi, jo pieprasījumi bij lieli. Bez tam viņa cūkas katrā izstādē ir ieguvušas godalgas un naudas balvas, gan no mazpulka, gan sabiedrības puses. 7 gadus atpakaļ, kad Džerrijs sāka darboties mazpulkā, viņš nodevās bronzas tītaru audzēšanai. Kaut gan tikai 10 gadus vecs, viņš nodevās darbam tik aizrautīgi, ka patērētais laiks un darbs lieliski atmaksājās. Otru gadu viņš tāpat audzēja vēl tītarus, bet blakus tam sāka nodarboties ar cūkkopību, iegādājoties tīrasiņu sugas cūciņu. Šī pirmā cūciņa bija ciltsmāte viņa tagadējam lielajam cūku pulkam. Par cūciņu viņš toreiz aizmaksāja 5 dolārus un tā ieguva 4. vietu apgabala izstādē. Trešo gadu strādājot mazpulkā Džerrijs nodevās pilnīgi tikai cūkkopībai, jo šis darbs viņam šķita interesantāks un arī labāk atmaksājās. Paslaik Džerrijam viņa cūku pulkā ir 55 galvas un to vērtība ir ap 1100 dolāru liela. Saskaitot visus ienākumus viņa mazpulka darbā, tie sanāk ļoti prāvi. Par 5 gadiem iegūtās godalgu naudas balvas vien par cūkām ir 400 dolāru. Bez tam no cūku pulka Džerrijs daudz ir pārdevis, kas arī ienesis prāvas summas. Tā tad mazpulkā pavadītie gadi, blakus bagātīgi iegūtām

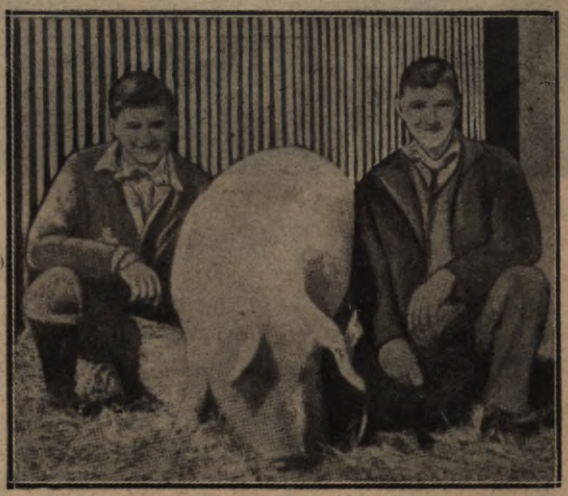

Džerrijs un Džons ar savu cūku ciltsmāti.

zināšanām, ir arī materiāli daudz devuši. Džerrijam viņa darbā mājās ir palīdzējuši brāļi — Džons — 15 gadus un Emils 10 gadus veci. Viņi abi gada beigās par savām pūlēm no brāļa saņēma pa cūciņai. Tagad visi trīs brāļi ir mazpulkā un visi nopietni nododas savam cūku audzēšanas darbam, un arī mazā brāļa Emiļa cūciņa pagājušo gadu mazpulka apskatē ieguva I. godalgu.

Tagad Džerrijs ir tikdaudz iekrājis, ka pats ar saviem līdzekļiem cer apmeklēt un nobeigt lauksaimniecības augstskolu, kur viņš grib iestāties. Pēc Džerrija viņa pēdās grib iet viņa brāļi, nopietni un cītīgi strādājot mazpulkā un krājot naudu savas izglītības turpināšanai.

Mazpulka dalībnieka darbi pavasarī

Agr. K. ĶIRSIS

Pavasaŗa saulei siltāk sildot arī mazpulku dalībnieki izbeidz savus ziemas darbu uzdevumus un stājas pie darbiem laukā, druvā un pļavā. Arī darbi staļļos un kūtīs arvien vairāk sāk saistīt mazpulku dalībnieku vērību. Ir tiešām iepriecinoši, ka rodas jaunavas un jaunekļi, kuŗi grib ar sajūsmu un dedzību ķerties pie sarežģītākiem uzdevumiem, p. piem., izaudzēt mazu telīti par lielu slaucamu govi vai arī izaudzēt mazu kumeliņu par lielu, saimniecībā lietojamu zirgu. Lielākā daļa mazpulku dalībnieku tomēr ir laukkopji, dārzkopji vai sakņkopji, kuŗiem jau agri pavasarī jādomā par sava lauciņa apstrādāšanu.

Tiklīdz zeme iemērītā lauciņā pietiekoši

apžuvusi, tūliņ jāsāk domāt par tās pienācīgu sagatavošanu audzējamai kultūrai. Mazpulka dalībniekam jacenšās visus zemes sagatavošanas darbus izdarīt pašam, sevišķi, ja tas gados vecāks. Jaunākiem dalībniekiem, kuŗi paši vēl nespēj visus darbus veikt, uzmanīgi jāseko darbu gaitai, kā kūtsmēslu izvešanai, aršanai, kultivēšanai u. t. t. un izdarītie darbi nekavējoties jāatzīmē „mazpulka dalībnieka laukkopības un sakņkopības grāmatvedībā", kas katram jau laikus jāiegādājās.

Ja zeme rudenī uzarta, tad zemes apvēršana (kārtošana) pavasarī nebūs vajadzīga. Zemē darbojās īpatnējas sīkbūtnes, kuŗu darbībai ievērojama loma zemes sakārtas veidošanā. Zemi apvēršot pavasarī, sīkbūtnes tiek pārvietotas no virsējās kārtas pārāk dziļi zemē. Sīkbūtnes, nonākušas nepatīkamos apstākļos, cenšās atgriezties agrākā, vairāk pielāgotā virsējā kārtā, bet caur to stipri sašaurinās viņu labvēlīgā darbība un reizā cieš zemes auglība. Bez tam pavasarī zemi aŗot, to stipri izžāvē. Pie pavasaŗa aršanas jāķerās tikai tad, ja lauks palicis rudenī neuzarts, ja laukā jāiesedz kūtsmēsli vai arī ja lauks pārāk nezāļains vai ūdens sablīvēts. Aršana tad jāizdara pēc iespējas agri, tikko arkls vairs nesmērē.

Pirmais darbs, kas jāveic katram dalībniekam pašam, ir mākslīgo mēslu (kaļija sāls, superfosfāta vai tomasmiltu) izsēšana un arī vircas izlaistīšana. Mēsli jāizsēj pirms zemes strādāšanas, virs arumiem. Ar sekojošu kultivēšanu un ecēšanu tos pamatīgi sajauks ar zemi, tie viegli izšķīdīs, pārveidosies un augu jaunās vārgās saknītes jau pašā sākumā atradīs vajadzīgās barības vielas viegli uzņemamā veidā, izdalītas pa aŗamkārtu. Slāpekļa mēsli, saprotams jādod vēlāk kā virsmēslojums. Vircu izlaistot, nedrīkst aizmirst to tūliņ iestrādāt, citādi pavasaŗa saulē un vējā izzūd daudz vērtīgā vircas slāpekļa.

Ecēšana jāizdara, tiklīdz zeme tik tāļu apžuvusi, ka nesmērē darba rīkus. Smagākās zemēs pirmās ecēšanas vietā jāpielieto šļūkšana, jo ar šļūci var darbu uzsākt agrāk, nekā ar ecēšanu. Ar agru zemes strādāšanu (šļūkšanu vai ecēšanu) ietaupa zemē ziemas mitrumu, veicina sīkbūtņu darbību resp. zemes „norūgšanu" un nezāļu sēklu izdiedzēšanu pirms sējas laika. Ar atkārtotu zemes ecēšanu, dziļu irdināšanu (ar kultivatoru vai arī atsperu ecēšu) iznīcina sadīgušās nezāles un rada zemes normālu gatavi kultūraugu sēšanai vai dēstīšanai. Ar savas audzējamās kultūras sēšanas vai dēstīšanas paņēmieniem katram dalībniekam jau labi jāiepazīstas mazpulka sanāksmēs lai stājoties pie darba savā lauciņā visu varētu pēc iespējas labāk izdarīt.

Šopavasar mazpulku dalībniekiem jāpiedalās divos svarīgos pasākumos: „meža dienās" no 22. apr. līdz 17. maijam un spodrības nedēļā no 26. aprīļa līdz 3. maijam. Abu sarīkojumu kopējais mērķis ir viens un tas pats: lai daiļāka, gaišāka un spožāka kļūtu mūsu tēvu zeme un arī katra lauku sēta. Un tā arī katra mazpulka dalībnieka sirsnīgākā vēlēšanās. Šogad „meža dienu" galvenais aicinājums ir „apmežosim lauksaimniecībai nepiemērotas zemes", kas izpaudīsies arī lauku sētās, kur vēl stāv tukšs un neizmantots viens otrs pakalns vai grava, kuŗos lauksaimniecības kultūraugi nepadodās. Šajā apmežošanas: sēšanas un stādīšanas darbā arī katra mazpulka dalībnieka čaklās rokas būs gaidīts palīgs. Bez tam katram mazpulkam jāapskatās sējumi un dēstījumi, kas iepriekšējos gados veikti, tie jāizlabo, jāapkopj un vienmēr jāpatur savā uzraudzībā. Ja kāds mazpulks pag. pavasarī nebūtu vēl iestādījis vai nu piemiņas birzi vai atsevišķus kokus par godu 15. maija notikumiem, tad šogad tas katrā ziņā jādara.

Arī spodrības nedēļā mazpulku dalībnieki nevar turēt rokas klēpī, bet pēc dienas darbu beigšanas tiem jāapmaina spalvas kāts un zīmulis pret grābekli, vai slotas kātu un arkla rokturis pret lāpstu vai kapli, lai aptīrītu, izkoptu un uzspodrinātu pirmām kārtām tās skolas, biedrības nama vai citas ēkas apkārtni, kur atrodas mazpulka mītne un sapulcēšanās telpas.

Arī pašiem katram savās mājās jārūpējās, lai tīrāk un glītāk noslaucītu pagalmu un celiņus, lai spožāks, dzidrāks būtu katrs logs ikkatrā sētā. Tāpat katram mazpulka dalībniekam savās mājās jāiestāda vismaz viens jauns kociņš. Tad mīļāka, dārgāka kļūs katram sava dzimtā sēta.

Citu darbs

ILO

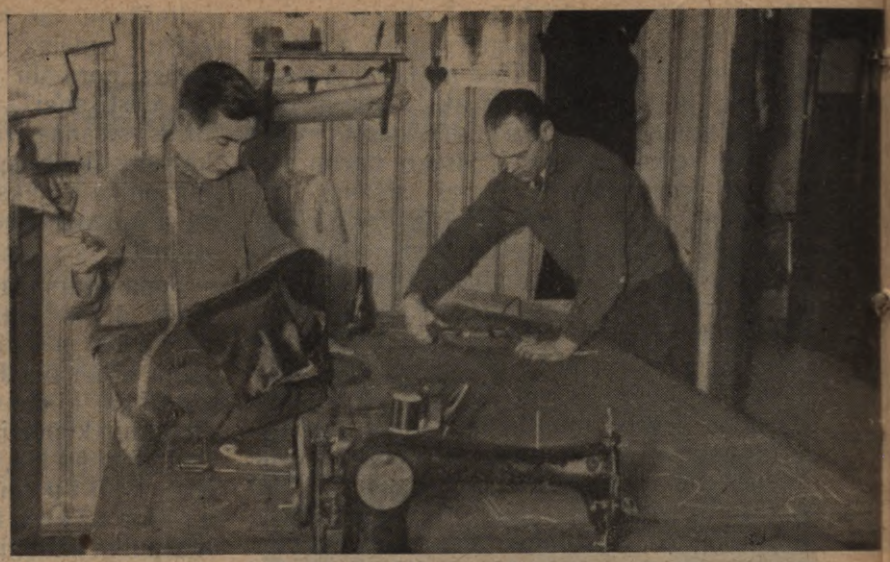

Drēbnieka darbnīcā

Ir svētdiena. Tu pastaigājies tērpies jaunajās drēbēs. Pāri laukiem plūst pavasara vējš. Tas nes sev līdzi tālu malu gaisu, nes prom mūsu lauku smaršu. Tā tas pasaulē ir: viss plūst, viss kustās, viss mainās. Ne tikai gaiss, pirmo ziedu smaršas. Arī lietas, darbs.

Tur tajā laukā pagājušā vasarā ziedēja zils linu lauks. Kur tagad tie? Kā mikstas šķiedras tava lauka lini ceļo pa svešu jūru uz svešu zemi. Kur plavas pērnvasaras ziedu siens? Arī tas vairs nav te. Kā sviests tas kuplina tālas pilsētas galdu. Viss mainās, kustās.

Vai jaunais arkls bija te pagājušā gadā? Nē. Kas zin, varbūt tas gulēja kādas tālas fabrikas noliktavā, varbūt vēl bija dzelzs rūda kāda kalna dziļumā? Vai tavs jaunais uzvalks, apavi gadu atpakaļ bija te? Arī nē.

Cilvēku saimnieciskā dzīvē ir tāpat kā dabā: visur kaut kas rodas, viss kas radies plūst, pārvietojās, mainās. Tam tā jābūt.

Tāpēc katrā iegūtā lietā mums jāredz gabaliņš no citas pasaules, citu cilvēku darba veidojums.

DRĒBNIEKS

Arī tavs jaunais apģērbs ir prasījis rūpīgu cilvēka darbu.

„Silmaču skroderdienas" lauku mājās pamazām izzūd, drēbnieki no mājas uz māju braukā jau retāki, parasti drēbnieks dzīvo uz vietas un tie, kam vajadzība, brauc pie viņa.

Mazliet kustīgāks par kurpnieka, bet arī sēdošs istabas darbs ir drēbnieka un šuvējas arods. Galds gan viņam lielāks, bieži viņš nesēd pie tā, bet uz tā. Tad vēl lielu daļu viņa darba pastrādā mašīna.

Bez mēra tā lieta neiet arī pie drēbnieka. Pirmais darbs — mēra noņemšana un pierakstīšana. Tad apskata materiālus: virsdrēbi, oderes, sīkos piederumus, kā drēbnieki to saka: „pielikumus". Ja visa pietiek, var sākt strādāt.

Vispirms atkal uz papīra. Atzīmētos mērus vērojot, drēbnieks zīmē uz papīra atsevišķos apģērba gabalus, tad izzīmēto izgriež. Tā rodās piegriestnes (šnites).

Nu izklāj uz lielā galda virsdrēbi un oderes, uzliek uz tām piegriestnes un ar plakana krīta gabaliņu novelk līnijas. Tad ar grieznēm (šķērēm) gabalus izgriež.

Piegriezumus nu saliek un sadiedz (satraklē) apmēram tā, kā tiem vajadzētu būt. Kad atnāk pasūtītājs (pastellētājs), tad sadiegto apģērbu pielāgo (uzprovē) — atsevišķos gabalus savieno tā, kā augums to tieši prasa. Pagaidām gabalus sasprauž ar spraudadatām (kniepadatām), vajadzīgos griezumus un attālumus atzīmē ar krītu.

Tikai tagad sākās īstā šūšana. Saskaņotos piegriezumus ar mašīnu sašuj kopā. Tad apkakle (krāga), kabatas, pogas — tā kā ar krītu atzīmēts, kā mēros pierakstīts.

Nu ir gatavs! Jauno apģērbu drēbnieks pagroza rokā, ar labpatiku apskata. Tad uzliek koka lellim (manekenam), — „stāv kā uzliets!" Lieliski! Tagad darbs gluddzelzim (pletīzerim). Drēbnieks paņem īpašus gludināšanas spilvenus un ar smagu gluddzelzi līdzina, gludina plecus, apkakli, atlokus, tad stāvu. Nu ir pavisam gatavs, lūdzu, velci mugurā, samaksā naudu un staigā kā bajārs.

Labi pašūtas drēbes lieliski izceļ cilvēka izskatu, tāpēc labs drēbnieks katram patīkams. Parastos, bieži šujamos apģērbus veido katrs, turpretim formas tērpi katram nepadodās, tāpēc arī viņu šūšana dārgāka.

Arī apģērbus gatavo fabrikās, pielietojot dažādas piegriešanas, šūšanas un gludināšanas mašinas. Tad zināms apģērbi tiek gatavoti pēc tādiem mēriem, kādi ir caurmēra vairākuma cilvēkiem. Ja tu esi pārāk dižens vai sprīdītis, tad gatavie apģērbi neder.

Drēbniekam darba rīku, kā redzams, mazāk. Pie sienām karājās papīra piegriestnes, istabas vidū liels galds, pie tā šujmašīna. Uz galda lielas grieznes, slokšņmērs, suka (birste), stūrenis (viņķelis). Pie malas nolikti dēļi, koka kluči un cieti spilveni gludināšanai. Pats drēbnieks nospraudies spraudadatām, krīta gabalu kabatā, uzpirksteni pirkstā.

Sieviešu apģērbus šuj šuvējas. Darbs apmēram tas pats. Audumi ir vieglāki, oderu mazāk bet greznojošo pielikumu vairāk. Šuvējas šuj arī dažādu veļu.

Ja apskatīsim vēl cepurnieku, tad būsim redzējuši visu to cilvēku darbu, kuŗi veido tavu ietērpu, t. i. apģērbu, apavus, veļu un galvas segu.

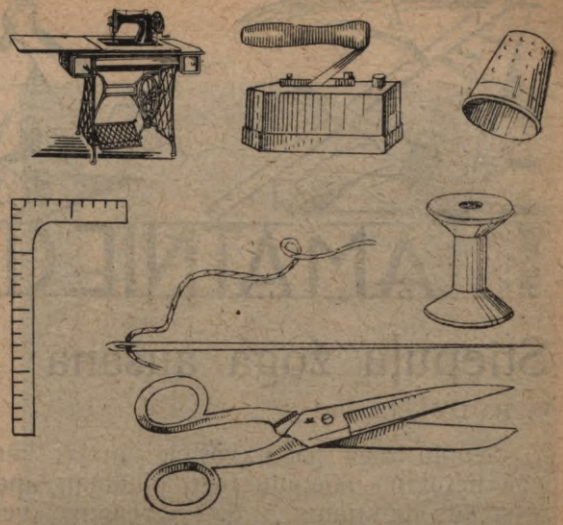

Drēbnieka piederumi

Cepurnieks strādā apmēram tāpat kā drēbnieks: izgatavo piegriestnes, piegriež sastāvdaļas, sadiedz, sašuj, izgludina. Lai cepures uzturētu veidu, viņās bieži iešuj papīra, papes vai stīvdrēbes loksnes. Formas cepures izgrezno paredzētām zīmēm un pušķojumiem.

Galvas segai — cepurei noteicošais ir tikai viens mērs — aploka garums, tāpēc arī viņas var gatavot krājumam, tikai dažādos lielumos.

Tu redzi, ne soli tu nevari spert bez šo cilvēku darba. Tas ir citāds darbs, bet ražīgs, noderīgs, tāpēc cienāms darbs.

Naski strādā šuvējas rokas

Stiepuļu žoga aušana

O. RUDZĪTIS

Stiepuļu žoga pagatavošanai mājas kārtībā lietojams stiepuļu žogu pinamais aparāts, kas dabūjams A./S. „Agronoms" veikalā, Rīgā, Dzirnavu ielā 72. Aparāts maksā 3—4 ls, atkarībā no žoga acu lieluma. Katrs aparāts der tikai viena lieluma acīm. Saimniecībā biežāk lietojamiem žogiem acu lielumi ir 2; 2,5 un 3 kvadrātcollas, pie kam pirmos divus lielumus vairāk lieto vistu aploku, bet pēdējo — augļu dārzu žogiem.

Žogus pin no 1,5 vai 2 mm resnām cinkotām dzelzs stiepulēm. Blakus tabelē redzams, cik no 1 kg dažāda caurmēra stiepuļu iznāk kv. mtr žoga.

1 kg cinkotas stiepules maksā apmēram 44 sant. Pēc tabeles viegli aprēķināms cik noteikta lieluma žogam vajadzīgs stiepuļu un cik tās izmaksās.

Žoga aušanai pagatavojamas koka stelles. Viņu izveidojums nav stingri noteikts. Steļļu platums atkarīgs no aužamā žoga augstuma.

Stiepules ⌀ mm \ Acu lielums collās	2	2,5	3
1,5	1,5	2	—
2,0	0,75	1,00	1,5

Ja žoga augstums ir 1,5 mtr, tad steļļu platums jāņem vismaz par 50 līdz 60 cm platāks, t. i. 2—2,1 metra. Steļļu sānu koki taisāmi no 1,5—2″ biezām plankām, kā to redzam zīmējumā. Ja pīšanu izdara ārā, tad sānu koku vietā zemē var iedzīt vajadzīgā attālumā divus mietus. Aparāts „a" piestiprināms pie labā sānu koka, atkarībā no pinēja auguma 75—85 cm augstu. Steļļu augšējais koks b, kas ielikts starp divām slīpi sānu koku galos iesistām naglām ir pagriežams un pārbīdams. Koka šķērsgriezums kvadrāts, un tā malas līdzinas aparāta naža c platumam. Stiepuļu ruļļa novietošanai noder tītava „e". Gatavo

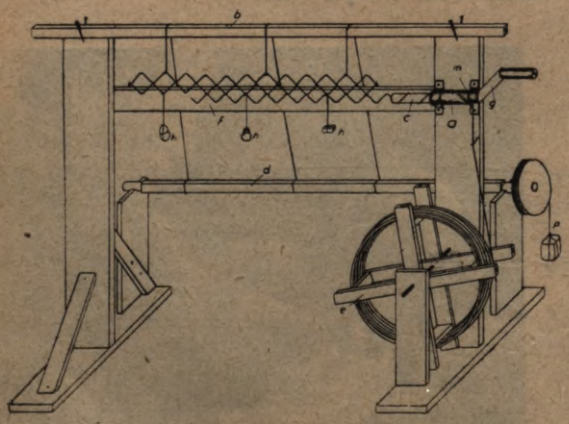

1 zīm. Žoga aušanas šēma

2. zīm. Kloķis ar nazi

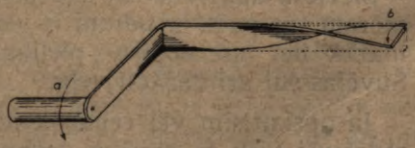

žogu uztin uz koka „d". Lai no žoga svara tas negriestos atpakaļ, tad „d" galā piestiprināma ripa ar rievu vidū, uz kuŗas pāris reizes uztīta aukla ar smagumu P, kas palīdz arī žogam automātiski tīties rullī.

Uzsākot aušanu jāpārbauda aparāta nazis „c", no kuŗa pareiza nostādījuma atkarīga darba veiksme. Nazis pirms strādāšanas ir jāsagriež, kā tas redzams 2. zīm. Ja ar „a" apzīmē naža kloķa griešanas virzienu, tad virziens „b" norāda, kādā virzienā savērpjams naža gals. Sagriešanu izdara naža galu ieliekot kādā spraugā un griežot aiz kloķa prētēji virzienam „b". Sagriešanas pakāpe atkarīga no stiepules elastiskās pēcdarbības. t. i. par tik, par cik sagriestā stiepule atgriežās atpakaļ.

Sagriešanos nosaka šādi: stiepules brīvo galu no tītavas „e" ievada pa aparāta caurumu m, uzvelk gar nazi uz augšu, galu saliec un aizāķē aiz naža. Griežot naža kloķi pulksteņa rādītāja virzienā, stiepule, salocīta cik-cak veidīgi nāk no aparāta ārā. Ja savītā stiepule visā savā garumā paliek vienā plāksnē, t. i. negriežas līka, tad nazis ir pietiekoši sagriests. Zīmējumā naža sagriezums ir mazliet pārspīlēts. Ja rullī satītās stiepules elastība mainās, tad attiecīgi jāpiemēro naža sagriezums. Aušanu uzsāk izgriežot pirmo kārtu, kuŗu pakar stiepulēs. Tās pārmet pār šķērskoku „b", un piestiprina pie koka „d". Piekar smagumus „h" un aptin ap ripu auklu ar smagumu „P". Smagumam „P" ar smagumiem „h" jāatrodās līdzsvarā. Cik-cak veidīgo stiepuli aiz naža gala nokniebj, koku „b", kloķa griešanās virzienā paspiež uz nākošās malas, līdz ar to savītā stiepule paceļas par naža platumu uz augšu. Pateicoties smagumam „P" koks „d" pagriežās un aptin ap sevi stiepuli (vēlāk žogu). Pārbīdot „b" līdz ar savīto stiepuli uz kreiso vai labo pusi, griežot nazi, savītā stiepule bez vadīšanas iepinās iepriekšējā kārtā.

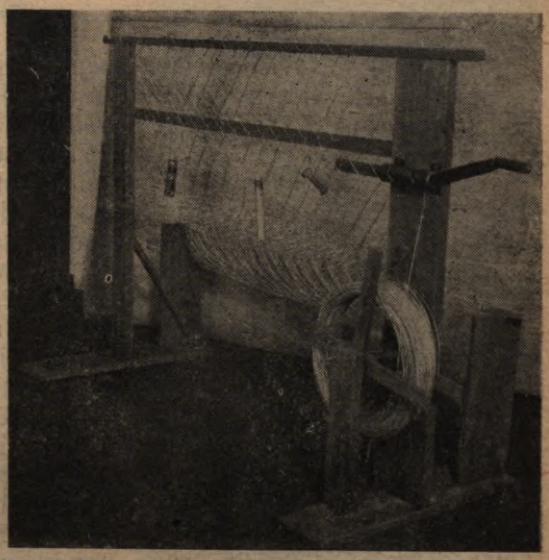

Stiepuļu žoga aušana

Lai stiepule labāk iepītos, tās brīvais gals saliecams uz priekšu vai atpakaļ, skatoties pēc vajadzības. Nākošo kārtu iepīšana izdarāma līdzīgi 2. kārtas iepīšanai. Atsevišķo kārtu galus saliec kopā, lai kārtas nevarētu izvīties laukā. Aparātu ieteicams eļļot, ko panāk, stiepuli pirms ievadīšanas aparātā laižot cauri eļļainai lupatiņai.

Darbs ir sekmīgāks, ja pie stellēm strādā divi cilvēki, viens nokniebj stiepuli un griež nazi, otrais pārliek smagumus „h", paceļ uz augšu pinumus un seko, lai stiepule pareizi pītos žogā.

Aparāta ražība — vienā dienā 20—25 kv. metru. Ar aparāta darbināšanu var iepazīties LLK technikas un labierīcību nodaļā.

Aicinājums mazpulkiem

Mazpulku vadītājus un dalībniekus, kuŗi interesējas par ārstniecības augiem, lūdzam ievākt savā apkārtnē šādas ziņas:

1. Auga nosaukums (lai nekļūdītos ieteicams piesūtīt visu augu).
2. Kādā laikā ievāc?
3. Kādā veidā tos pielieto tautas ārstniecībā (svaigus, žāvētus, sagrūstus, novārītus, tējās u.t.t.)?
4. Kādas daļas lieto ārstniecībā (saknes, lapas, ziedus, sēklas u. t. t.)?
5. Pret kādām slimībām?
6. Vardus, kuŗi saistīti ar zāļu došanu u. t. t.
7. Kādā pagastā, mājā un kāda persona ziņas sniegusi.

Ziņas jāiesūta T. L. M. Drogu noliktavai Marstaļu ielā № 7, dz. 11, Rīgā.

Kā ierāmē gleznas

B. RADZIŅŠ

Kamdēļ gleznas vispāri jāierāmē, to var katrs redzēt, kuŗš apskatās gleznu pie sienas ar rāmi un pēc tam rāmi noņem. Rāmis norobežo gleznu no pārējās telpas, izceļ gleznas dziļumu un krāšņumu, padara to dzīvāku. Bet rāmis, kas gleznai nepiederās, var to padarīt neglītu un nepatīkamu. Ierāmējot eļļas gleznas parasti gatavo koka rāmi. Gluds rāmis izskatās vienmuļš, tamdēļ mēdz pielietot dažādus izrotājumus (sk. 4. attēlu). Gleznām ar lieliem smagiem tēliem labi piederas smagāki massīvāki izrotājumi, vieglākām — šaurāki rāmīši ar mazākiem izrotājumiem. Šie izrotājumi var segt visu rāmi, vai tikai stūrus vai arī rāmju vidu. Rāmja ārējās malas parasti izliektas uz āru, tās padara gleznu dziļāku. Šos izliekumus sauc par reljefu (skat. 5. att.).

Rāmja krāsa jāpieskaņo gleznai, tā nedrīkst būt griezīga, kas nesaskanētu ar gleznu. Tā parasti pelēki melnām gleznām liek sudraba rāmi. Tumšām gleznām der tumšs rāmis ar mazu zelta maliņu, gar pašu gleznas malu. Gaiši dzelteni pulierēti rāmji parasti nomāc gleznas krāsu. Gandrīz katrai gleznai piederas zelta rāmis. To gatavo no koka, noklājot ar laku un ar vati piespiežot plakanās zelta plāksnītes, kas dabūjamas veikalos (tāpat kā Ziemassvētkiem riekstus zeltī). Zelta rāmi nevar klāt ar bronzu. Ja grib izcelt rāmja reljefu, tad to var „patinēt", noklājot ar tumšāku bronzu stūrus vai dažas citas vietas.

Ļoti labi arī gandrīz katrai gleznai var likt gludu, baltu vai pelēku rāmi. Koka rāmi klāj ar līmē un ūdenī izjauktu krītu, kuŗam pēc vajadzības piejaukti dzeltenais okers, vai tumši brūnā vai melnā umbra. Šos rāmjus var katrs viegli pats pagatavot. Rāmja iekšējā maliņā jāatstāj rieva, kuŗā var ievietot gleznas malas. Pasteļa un tempera gleznām lieto līdzīgus rāmjus, tikai tām aizliek priekšā stiklu.

Bieži redzamas gleznas baltos bērza rāmjos, dažreiz pat ar visiem zariem, citas ar gliemēžu vākiem un citiem rotājumiem. Ierāmējot fotografijas vai mazākas gleznas, tās uzlīmē uz pamata. Bieži uz šī pamata malām uzzīmētās salkanās puķītes (skat. 1. att.) vai citi rotājumi novērš skatītāja uzmanību no pašas gleznas un nemaz nesaderas ar tās saturu, bojā tās izskatu.

Akvareļus, iespiestās gleznu reprodukcijas, fotografijas, zīmējumus pirms ierāmē-

1. att. Salkans rāmis

2. att. Zelta rāmis ar „paspartu"

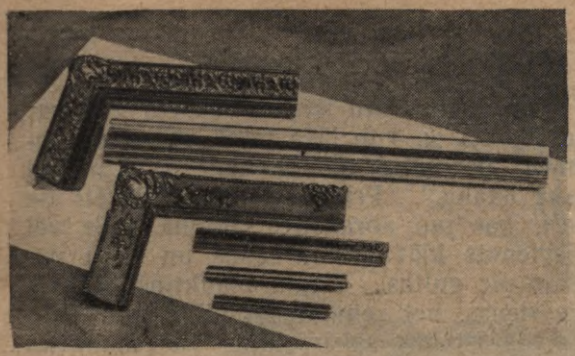

4. att. Izrotājumi un reljefi

5. att. Gatavs rāmis

šanas uzlīmē uz pamata (skat 3. att.), jo tām nav platas malas. Šim pamatam jābūt saskanīgam ar ierāmējamo attēlu. Parasti gaišā krēma krāsa vai pelēkā labi atbilst visām gleznām. Pamata malai jābūt vismaz vienu trešdaļu platumā no ierāmējamās gleznas šaurākās malas. Jāievēro, lai apakšējā mala būtu mazliet (par apmēram ceturto daļu) platāka par augšējo malu. Sānu malas var būt vai nu tik pat platas kā augšēja mala vai platākas.

Šie samēri ir patīkami acij to var pārliecināties noliekot blakus citādas formas pamatus.

Pirms gleznas uzlīmēšanas tai jāapgriež malas, atstājot tikai šauru balto maliņu.

Parasti glīti izskatās gluds tumšs rāmītis (3. att.), bet greznāks būs zelta rāmītis.

Gleznu vairāk var izcelt, ja no papes izgriež četrstūri un gleznu novieto aiz tā. Šo papes rāmi sauc par „paspartu" (skat. 2. att.).

3. att. Gluds melns rāmis

Rāmītim augšējās malas vidū piestiprina mazu cilpiņu un tas ir gatavs.

Eļļas gleznu rāmjiem parasti sānos piestiprina divas cilpiņas un piesien aukliņu, jo tās ir lielākas un tamdēļ tās piekar tā, lai augšējā mala būtu mazliet nost no sienas. Skatoties abas malas ir vienādā attālumā no acs.

Ļoti bieži redzam dzīvokļos veselas sienas nokārtas dažādām illustrācijām. Mūsu istabas izskatītos daudz skaistākas, ja tās nebūtu tik raibas, bet gan ja tās greznotu nedaudz gleznas. Virs kāda galda vai plaukta, uz mazas sienas var piekārt mazu gleznu, uz lielas sienas—lielāku.

Gleznas vispatīkamākas ir, ja tās pakārtas acu augstumā vai tikai mazliet augstāk. Bieži gleznas novieto par daudz augstu, tuvu griestiem, tas nepareizi. Tāpat nekad nevajadzētu gleznas kārt virs durvīm.

Ierāmējat šinī numurā ievietoto krāsaino pielikumu — gleznas reprodukciju pēc šiem šiem norādījumiem, un novietojat to virs kāda galda vai plauktiņa gaišā vietā. Tas būs jau labs paraugs un jūs varēsat arī citiem parādīt kā un kādas gleznas var iepriecināt un izdaiļot dzīvokli.

Kā pagatavot sev istabas iekārtu?

(Beigas)

Māksl. JĒKABS BĪNE

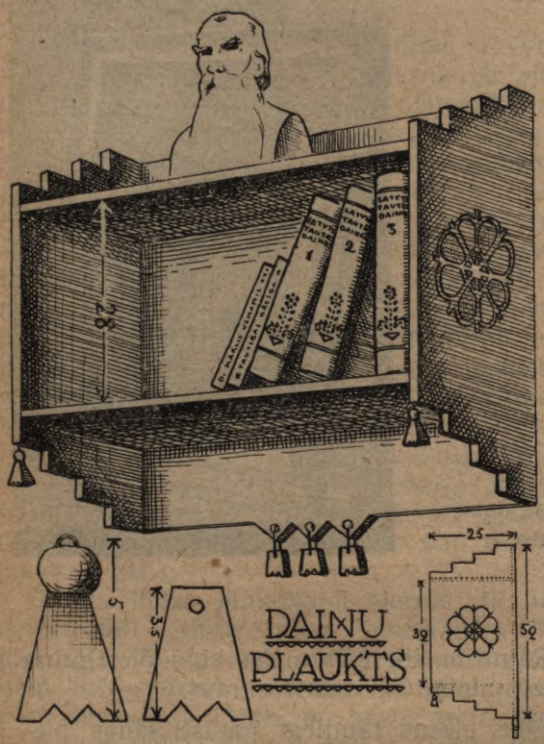

Vēl ir viens priekšmets, kas nedrīkstētu trūkt neviena latvieša mājā un kas piedotu īsto garu mūsu mājas kultūrai. Šis priekšmets ir daiņu plauktiņš, kur blakus mūsu tautas dziesmu un teiku sējumiem atrastos mūsu Vadoņa raksti un grāmatas par mūsu tautas mērķiem. Šāda plauktiņa lielums būtu: garums — 60 cm, mugurējā pamata augstums — 52 cm, dziļums — 25 cm, iekšējais augstums (ieskaitot plauktiņu galdu biezumu 2 + 2 cm) — 32 cm, bet augšējo un apakšējo pakāpju augstums — 2,5 cm. Pirmo apakšējo pakāpju priekšējos stūros piestiprināti „sauļotie" pakariņi, kas izdrāzti piramīdu veidā. Plauktiņa apakšējo malu rotā plakani pakariņi. Pirmie — 5 cm, bet otrie — 3,5 cm augsti. Sānu ārējās virsmās iegriestas saulītes. Uz plauktiņa varētu novietot Barontēva krūšutēlu.

Visu pagatavoto istabas iekārtu ērti var novietot 3 × 4 m lielā telpā. Šī telpa domāta mazpulka dalībniekam kā „pašam sava istaba." Priekšmeti te paredzēti tie paši, kas jau aprakstīti sākumā. Te vēl pievienots klāt grīdas celiņš un kāju paklājs pie gultas. Daiņu plauktiņš pakārts pie sienas, bet zem viņa nolikts sols.

Šāds istabas sakārtojums var mainīties atkarībā no telpu samēriem un platības. Te tik ir parādīts, cik ērti var sakārtot tik mazā telpā visus daudzos priekšmetus. Dažā labā mājā vēl atradīsies šāda lieluma telpa (vai arī tā būs viegli iekārtojama), kur jaunā paaudze varētu netraucēti iekārtot savām vajadzībām un savam darbam piemērotu stūrīti.

Mazpulku dalībnieki, strādājat un cenšaties katrs dzīvot savā latviskā istabā!

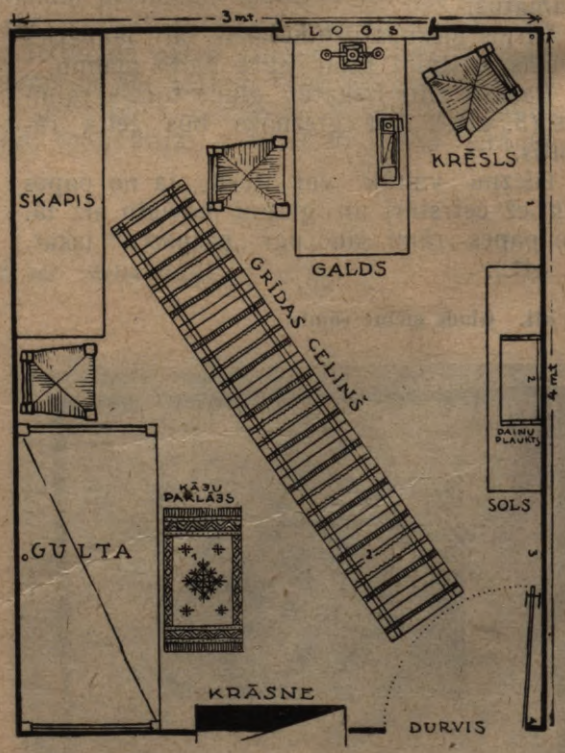

LIELDIENAS GAIDOT

Pēc dažām dienām garausis zaķis būs ielēcis ikviena rātna bērna pagalmā. Lūkosim tad nu visu pienācīgi sagatavot, lai reto ciemiņu varētu godam sagaidīt.

Mazās meitenes, jūsu darbs ir rotāt tīrās, uzpostās telpas un Lieldienu galdu ar pirmiem pavasara sveicieniem. Palūkojaties upes līčos un birstalu piesaulē. Tur jūs atradīsat mīkstos pūpolus un saulainās lazdu vai bērzu skaras.

Šie rūgti smaržojošie pirmie pavasara ziedi, turēdamies stīvos, koksnainos kātos, prasa sev tādu pašu tuvāko apkārtni. Tādēļ neliekat tos trauslos traukos vai smalkās porcelāna vāzēs, bet gan brūnās māla krūzēs. Turpretim, ja kādā saulainā gravā jau zilā vizbulīte būtu uzplaukusi, tad šos mazos, maigos ziediņus sakārtojiet uz zemiem stikla vai maziem baltiem šķīvīšiem.

Ar pūpoliem un skarām pildītos traukus variet likt uz grāmatu plaukta, uz kumodes, uz sava galdiņa un katrā ziņā uz Lieldienu rītā klātā galda. Bet nekad nespraužiet šos zarus aiz gleznām vai spoguļiem. Tas sliktas gaumes apliecinājums.

Lieldienu galda visskaistākā rota, protams, ir raibās olas. Par olu krāsošanu būs jau lielie un mazie diezgan daudz dzirdējuši un arī paši savu roku izmēģinājuši.

Vispazīstamākais paņēmiens ir olu krāsošana sīpolu mizās. Sīpolu mizas dod saulainu, bet diezgan vienmuļu krāsu. To var atdzīvināt, piesienot olām ar linu lupatiņām putraimus vai bērzu pumpurus. Bet daudz dzīvāku iespaidu rada ar otiņu uzvilkti raksti. Skaisti ir dažādie tautiskie raksti, uzzīmēti ar tumši brūnu laku uz sīpolu mizās krāsotām olām.

Ir liela māksla olas glīti nokrāsot, bet nav mazāka māksla, tās izskatīgi pasniegt galdā. Te ir daudzi un dažādi paņēmieni. Dažas mazpulku dalībnieces būs izdiedzējušas miežus zaļos asnos. Tas ir labs priekšdarbs. Bet tad nu nemetat olas kuplā zelmenī juku jukām, bet rīkojaties ar apdomu. Ja mieži ir izdiedzēti uz kāda šķīvja vai cita lēzena apaļa trauka, tad vispirms jānocērpj asni visapkārt šķīvja ārējai malai olas platumā. Pēc tam ap pašu šķīvja malu apliek bērza tāšu stīpu apm. 2 cm platu. Nocirptos asnus pārklāj ar zaļo un balto sūnu pamīšus ik pa olas garumam. Uz šo sūniņu tad nu sarindo raibās olas.

Bez tam olas var likt glīti pītos baltu klūdziņu groziņos, vai uz šķīvja, kas iepriekš pārklāts ar mazu tautiskā rakstā izstrādātu sedziņu. Var nolikt vēl bez tam

pa vienai olai līdz ar pūpolu vai skaru zariņu pie katras personas šķīvja.

Lielākām meitenēm gatavojoties Lieldienu svētkiem jāpalīdz māmiņām arvaida sagatavošanā.

Garšīgi Lieldienu cepumi ir šādi:

Ūdens burbuļi.

Milti — 300 g, cukurs — 1 tējk., sāls — 1 naža gals, piens — 1/3 glāzes, sviests — 40 g. ola — 1 gab., raugs — 50 g. Ievārījums, pūd. cukurs pēc vajadzības.

Izsijātos miltos iejauc sasildītu pienu, kurā izkausēts sviests un sāls Pieliek sakultu olu, ar cukuru sarīvētu raugu un mīklu labi sakuļ, pēc tam uzraudzē. Uzrūgušo mīklu izveltnē apm. 1 1½ cm biezumā, izgriež ar glāzi apaļas ripas. Vienai ripai vidū ieliek sausu ievārījumu (ogu), tad ar pussaputotu olas baltumu ½ pirksta platumā apziež ripai malas, otru ripu uzliek virsū un malas viegli saspiež kopā. Šādi sagatavotus cepumus siltumā vēl uzraudzē, pēc tam vāra tauku gaiši brūnus. Pārkaisa ar pūdera cukuru.

Medus rausis.

Piens — ½ litrs, rupjie kviešu milti — 1 kg, sviests — 200 g, cukurs — 200 g, raugs ½ pac. medus — 200 g, rieksti — 200 g, sviests 150 g, olas — 2 gab.

Sviestu izkausē pienā. Kad piens drusku atdzisis, samīca mīklu, pieliekot cukurā izjauktu raugu. Mīklu mīca vidēji stingru un liek labi izrūgt. Tad mīklu izveido ½ pirksta biezos plāceņos un liek uz plates. Vēl reizi izraudzē. Kad plāceņi uzcēlušies, tos pārklāj ar medus masu, kuru pagatavo sekoši:

Medu un sviestu uzvāra un pievieno rupji sasmalcinātus riekstus. Kad medus drusku atdzisis, ieku| 2 olas.

Rausi cep mērenā siltumā, kamēr mīkla sausa. No plates noņem tikai tad, kad pilnīgi atdzisis.

Lieldienu saldie ēdieni.

Svaigs biezpiena maisījums.

Biezpiens — 500 g, sviests — 75 g, cukurs — 100 g, olas — 2 gab., rieksti — 100 g, putu krējums ½ glāzes.

Svaigu, cietu biezpienu izma| 2 reizes caur gaļas mašīnu. Sviestu ar cukuru saputo, pieliek olas un sakapātus riekstus. Visu saliek kopā, labi izmaisa un beidzot pieliek saputotu putu krējumu, sasien drēbītē, līdzīgi Jāņu sieram, uzliek nelielu slogu, ļauj stāvēt līdz rītam. Pasniedz ar ogu mērci.

Olu želeja.

Olu dzeltenumi — 4 gab., salds krējums — 1 glāze, piens — 1 glāze, cukurs — 200 g, želatīns — 7 plāksnītes

Olu dzeltenumu sarīvē ar cukuru. Krējumu uzvāra ar pienu un savieno ar olu dzeltenumiem. Nomērcētu, izkausētu želatīnu lēnām maisot pievieno olām un pienam. Labi izmaisa un iepilda izpūstās, ar aukstu ūdeni izskalotās olu čaumalās. Kad želeja sastingusi, čaumalu noloba. Pasniedz ar augļu sulu vai mērci.

Zēņiem jāpadomā un jānoorganizē dažādas Lieldienu spēles. Kā piemēru varu minēt olu ritināšanu uz dēlīša. Kādu lielāku galdu pārklāj ar mīkstu segu. Vienā galā novieto slīpu dēlīti. Pa visu galdu spēles dalībnieki noliek vairākus Lieldienas olas. Viens spēles dalībnieks ritina savu olu pa dēlīti uz leju. Ja tā pret kādu atsitās, tad tā pieder viņam. Ja ola apstājas nevienai nepieskaroties, tad tā ir zaudēta un tai jāpaliek uz galda, kur pati apstājusies.

I. Zauls.

Lieldienu rītā

Koku mizu ievākšana

R. JĀKOBSONS, T. L. M. drogu noliktavas pārzinis

Mizas ievācamas no jauniem koku stumbriem vai zariem, agrā pavasarī, pirms lapu plaukšanas. Ievācama nebojāta miza, bez koksnes daļām, pēc iespējas 25—30 cm garu strēmeļu vai cauruļu veidā. No veciem kokiem miza nav ņemama, jo tā pārklāta ar krevi un sūnām. Jaunu koku mizas, ja tās pārklātas ar sūnu vai ķērpjiem, pirms ievākšanas jānotīra. Ievāktās mizas nedrīkst atstāt mitrumā un lietū, bet tās tūlīt jānovieto telpās un labi jāizžāvē.

Ozolu mizas (Cortex Quercus).

Ozols (Quercus pedunculata Ehrh.) visiem labi pazīstams koks. Ozolu mizu ievāc no jauniem apm. 15—25 g. vecu koku stumbriem vai vecu koku jauniem zariem aprīļa un maija mēnešos. Mizu ieteicams noplēst ar misiņa vai vara nazi, jo miza satura miecvielas un plēšot ar dzelzs nazi paliek melna. Laba miza tēraudpelēkā krāsā, gludu iekšpusi, brūni iesarkana, šķiedraina. Svaigai mizai īpatnēja smarža, kas žāvējot izzūd. Garša vāji rūgta, savelkoša. Mizas pārsūta maisos. Cena par kg Ls 0,50

Krūkļu, kazenāju mizas (Cortex Frangulae).

Krūklis (Rhamnus frangula L.) bieži sastopams: lapu koku mežos, mitrās vietās, pļavmalās u. c. Parasti 3—6 m augsts krūms, retāki kā koks. Zied no maija līdz sep, tembrim, ar sīkiem neuzkrītošiem iezaļganiem ziediņiem. No ziediem izveidojas ogas no sākuma zaļas, tad iesarkanas un beidzot melni-violetas ar saldenu garšu. Lapas eliptiskas. Koks lūzumā iedzeltens. Agrāki krūkļa koka ogas plaši lietoja šaujamā pulvēra izgatavošanai.

Veseļošanās nolūkiem izlieto mizu, ko ievāc aprīlī vai maijā, pirms lapu plaukšanas. Miza ievācama no augu stumbriem un zariem apm. 20—30 cm garās caurulēs. Mizas biezums var būt no 1 līdz 2 mm Krūkļa miza parasti no ārpuses iepelēka, gluda, pārklāta ar pelēki baltām strīpiņām un punktiņiem. Svaigai mizai iekšpuse iedzeltena, kas pēc stāvēšanas paliek brūngana. Gremzdu laikā krūkļus nocērt, nodarina un tūliņ noplēš mizu. Krūkļu mizas pēc ievākšanas tūliņ jāžāvē, vislabāki mākslīgā siltumā bet var arī tieši saulē. Sausas mizas nedrīkst uzglabāt mitrās telpās, jo miza iekšpusē ļoti ātri sāk pelēt. Tamdēļ krūkļu mizas, tūliņ pēc pamatīgas žāvēšanas, jānosūta noliktavai. Sausai krūkļu mizai īpatnēja, ierūgta, saldena garša, bez noteiktas smaržas. Krūkļu mizas pārsūta maisos. Ieteicams mizas šķirot biezākās un plānākās. Cenas par kg Ls 0,50 līdz Ls 0,60.

Gailenīšu, gaileņu, gaiļa piešu ziedi bez kausiņa (Flores Primulae sine calyc).

Gailenītes (Primula officinalis Jacg.) sāk ziedēt agrā pavasarī: aprīļa beigās un maijā. Augs diezgan bieži sastopams pļavās, uzkalnos uu citur. Augs no 15—30 cm augsts. Lapas rozetē. Saknes prāvas, smalkas. Ziedi koši dzelteni, pa vienam ziedu stublāju galotnē. Jāievāc tikai ziedvainags bez gaišpelēki iezaļganā kausiņa. Ziedi pēc ievākšanas rūpīgi jāžāvē. Laba droga aromātiska, iedzeltēni — zaļganā krāsā. Ziedi pārsūtami tīros papīra maisiņos vai kastītēs. Cena par kg Ls 6— Ls 7. Visas aprakstītās drogas šogad T. L. M. drogu noliktava iepirks lielākos vairumos, tāpēc var droši ķerties pie darba — ienākums nodrošināts.

Krūkļa miza un augļi **Gailenīte zied**

Vitāmīni

Dr. R. AVOTIŅŠ

Līdz ar vitāmīnu atrašanu mums ir dota iespēja izsargāties no ļoti smagām slimībām. Vitāmīni nav atrasti piepeši. Ilgu, ilgu gadu novērojumi ir noveduši cilvēkus pie svarīgā atraduma. Jūrnieki garos ceļojumos agrāk bieži vien saslima ar savādu neizprotamu slimību. Tie sajuta nespēku visos muskuļos, smaganās radās stipri asiņojošas čūlas, zobi palika vaļīgi, strutoja un krita ārā. Pēc tam iestājās sirds vājums kas, pa lielākai daļai, beidzās ar nāvi. Šo slimību sauc par skorbutu. Ja arī tagad mēs būtu spiesti ilgāku laiku palikt bez svaigas gaļas, olām, sviesta, piena, svaigiem augļiem — bez vitāmīnus saturošas barības — mēs saslimtu tāpat kā agrāk. Bet tagad mēs zinam, kā šī slimība ceļas un kā no viņas izārstēties un izsargāties. Daži jūrnieki jau toreiz bija novērojuši, ka šī slimība pāriet ja lieto svaigus sīpolus, tomātus, citronus, resp. ja lieto vitāmīnus saturošu barību.

Vēl spilgtāk novērota kāda cita slimība Japānā un Ķīnā. Tur galvenā pārtika ir rīsi. Un jo baltāki rīsi, jo viņi liekas labāki. Rīsu graudiem īpašās dzirnavās novilka tā jau plāno pārvalku — graudus „nopulierēja". Skaistāki un gardāki likās graudi, bet zināms arī dārgāki, jo „pulierēšana" maksāja naudu. Pie mums jau tāpat — jo milti baltāki un smalkāki, jo tie dārgāki un liekas ka labāki. Kas lietoja ilgāku laiku šos balti „pulierētos" rīsu graudus, tie saslima ar kādu smagu nervu slimību — beriberi, kas daudz gadījumos jau pēc dažām dienām beidzās ar nāvi. Tie, kas nevarēja samaksāt par graudu „pulierēšanu", ēda rīsu graudus ar visu mizu un palika veseli. Tā vien likās, ka šī slimība piemeklētu tikai turīgākos. Tikai pagājušā gadu simteņa pēdējos gados kādam holandiešu ārstam izdevās noskaidrot, ka viss noslēpums slēpjas rīsu graudu plānajā čaulā. Tur slēpjas kāda vēl nepazīstama viela, kas nepieciešama cilvēkiem un ka bez šīs nezināmās vielas cilvēki saslimst un pat mirst.

Pēc minētā ārsta norādījumiem zinātnieki sāka izdarīt mēģinājumus pie dzīvniekiem — vistām, pelēm, jūras cūciņām un nāca pie slēdziena, ka dzīvam organismam bez ūdens, olbaltuma, taukiem, ogļhidratiem u. c. vielām vajadzīga vēl kāda dzīva viela, kas atrodas augos. Šo vielu nosauca par vitāmīnu — viela kas uztur dzīvību (Vita — dzīvība). Bez vitāmīniem rodas smagi traucējumi ķermeņa augšanā un kaulu izveidošanā — rachits, gan atkal grūtas slimības.

Kad vitāmīnus atrada, tad domāja, ka ir tik viens vitāmīns, bet tālākos pētījumos un novērojumos noskaidrojās, ka ir vairāki. Lai vieglāki tos atšķirtu, vitāmīnus nosauca ar attiecīgu burtu. Vitāmīnu, kas veicina organisma augšanu, kūst tauku vielās un atrodas pienā, sviestā, bet sevišķi daudz zivju eļļā — apzīmē ar burtu A. Tad otru, tauku vielās kūstošu vitāmīnu, kas pasargā no rachita — angļu slimības un atrodas gandrīz vienmēr kopā ar A vitāmīnu apzīmē ar burtu D. Kāds cits, tāpat tauku vielās kūstošs vitāmīns, kas veicina dzīvnieku vairošanās produktu izveidošanos un attīstīšanos apzīmē ar burtu E. Vitāmīnus kas pasargā no saslimšanas ar skorbutu — ar burtu C. Beidzot nāk

ūdenī kūstošo vitāmīnu grupa, kas pasargā no beriberi slimībām un dažām ādas slimībām. Šie vitāmīni tiek apzīmēti ar burtu B_1—B_6.

Dzīvnieku organisms pats nevar radīt vajadzīgos vitāmīnus. Viņš tos uzņem kopā ar augu barību. Bet augos tie nav šādā veidā, kā tas vajadzīgs dzīvniekiem. Šos augos sastopamos vitāmīnus sauc par provitāmīniem, no kuriem dzīvnieku organisms izveido vajadzīgos vitāmīnus. Arī cilvēka organisms spēj pārveidot augu provitāmīnus. Tā piemēram A vitāmīnu, ko dabūjam gatavā veidā pienā un zivju eļļā — bagātīgi atrodam A provitāmīnu veidā burkānos, salātos, tomātos, zaļajos zirņos, saistītus ar sārti iedzelteno un zaļo krāsu. Tāpat D vitāmīni atrodās vairākos augos provitāmīnu veidā. D vitāmīnu pārveidošanās notiek tieši zemādas audos. Bet lai tas notiktu, tad nepieciešama gaisma. Saules gaismas ultravioletie stari ir taisni tie, kas palīdz organismam D provitāmīnus pārvērst par D vitāmīniem un tā radīt mums nepieciešamo aizsargu vielu pret rachitu — angļu slimību. Tā tad nepietiek ar to vien, ka ēdam provitāmīnus saturošus augus, bet lai tie taptu par aizsargu vielu — nepieciešama saule. Sevišķi tas no svara augošam organismam. Drīz būs pavasars un vasara klāt. Jaunatne, izlietojat katru iespēju izmantot saulīti, lai viņas stari varētu jūsu organismā veikt šo lielo pārveidošanas darbu. Izlasiet pagājušā gadā „Mazpulkā" iespiestos aizrādījumus par norūdīšanos saulē, gaisā un ūdenī un šovasar nepalaižat garām nevienu izdevību apsauļoties un izpeldēties netik dzestrajā strautā, bet arī gaisā. Ļaujiet, lai saules gaisma brīvi piekļūst ādai, lai ultravioletie stari var veikt savu radošo darbu zemādas audos. D vitāmīni netik ārstē t. s. angļu slimību, bet arī nostiprina visu kaulu sistēmu. Vāji, neattīstīti zobi arī ir D vitāmīna trūkuma pazīmes.

Bet neko nevajaga pārspīlēt. Nevajaga stiprinošo, radošo saules gaismu pārvērst par apsauļošanās sportu, par dzīšanos pēc tā, kas vairāk iededzis, kurš brūnāks. Atceraties, ka saules enerģijas vieglie kairinājumi ierosina, vidējie veicina un stiprina organisma šūniņas darbību, bet stiprie to nomāc.

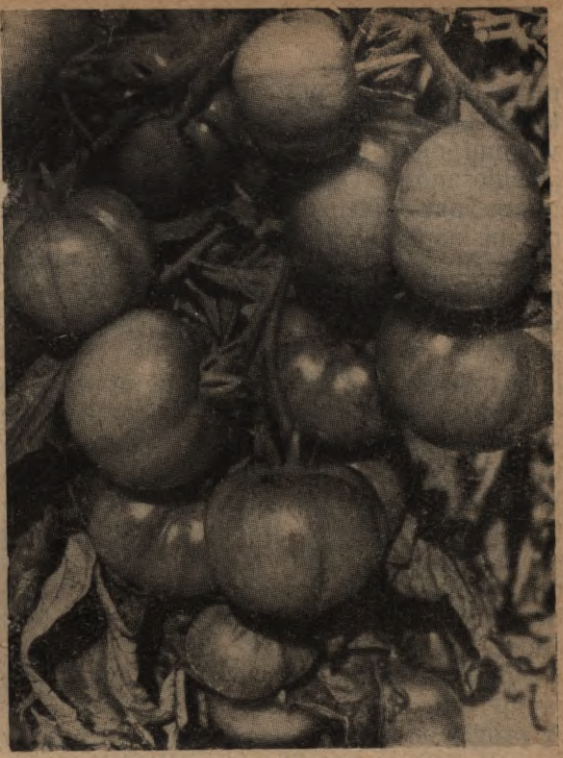

Sulotie tomāti — bagāti vitāmīniem

A vitāmīni.

A vitāmīni kūst tauku vielās. Viņi panes diezgan lielu karstumu. Tos var pat īsu brīdi vārīt un tomēr viņu iedarbība nezūd. Augos tie atrodas provitāmīnu veidā. Sevišķi bagātīgi tas sastopam burkānos, tomātos, salātos, redīsos un špinātos. Augos A provitāmīni saistīti ar šo augu iedzelteni sarkano un zaļo krāsvielu. Dzīvnieku organismā — aknās tie tiek pārstrādāti par A vitāmīniem. Dzīvnieku valstī gatavā veidā tos atrod pienā, sviestā, olu dzeltenumā, bet sevišķi daudz zivju eļļā. Cūku taukos un stādu eļļās tie nav sastopami. Arī mākslīgās eļļās un margarīnā A vitāmīnu nav. Vasarā, kad lopi dabū vairāk zaļbarības, sviestā ir vairāk A vitāmīnu nekā ziemā.

Vitāmīnu A uzskata kā jaunu dzīvnieku augšanas procesa veicinātāju. Var dot visus citus vitāmīnus, bet ja nebūs A vitāmīna, tad dzīvnieku augšana apstājas un pat vēl vairāk — āda paliek sausa un epitels neatjaunojas. A vitāmīna trūkums izsauc traucējumus asins radošos organos

un kā sekas nāk mazasinība. Pie dzīvniekiem novērots, ka A vitamīnu trūkums veicinot nieru un žults akmeņu rašanos un izveidošanos. Daži autori uzskata A vitamīnus par pretinfekcijas vitamīniem, par organisma dzīvo spēku.

Tagad, kur jūs ziniet A vitamīna lielo nozīmi un ziniet, ka viņa provitamīns izveidojas un atrodas sevišķi bagātīgi tomātos, burkānos, salātos, zaļajos zirņos — ticu, ka sastādot vasaras darbības planu, neaizmirsīsat ierādīt goda vietu savos lauciņos arī vitamīnu ražotājiem — tomātiem, burkāniem, salātiem. Kāds prieks noraudzīties skaistajos tomātos, bet vēl lielāks prieks, ja jūs skaidri ziniet, ka jums aug pašiem tik svarīgi un organismam nepieciešamie A provitamīni. Lauku sētās vēl diezgan maz audzē un lieto tomātus, redīsus, salātus. Mazpulku dalībnieki ir daudzās lietās jaunu ceļu gājēji. Padariet bagātāku ar A provitamīniem arī mūsu lauku galdu, jo šis ceļš ved uz veselību un izturību.

B vitamīni.

B vitamīnu grupas skaits vēl nav pilnīgi noskaidrots. Pagaidām pazīstami ir seši vitamīni B_1 — B_6. Praktiska nozīme sevišķi liela diviem: B_1 un B_2. Pirmā trūkums barībā izsauc beriberi slimību, kas parādās kā nieru sistēmas darbības traucējums. Mēģinājumi ir izdarīti pie vistām. Barojot vistas ilgāku laiku ar nolobītiem rīsiem — viņas saslimst ar beriberi slimību. Novērots, ka pie vistām šīs slimības pazīmes parādās arī tad, ja viņas ilgāku laiku baro ar lobītiem kviešiem, miežiem, grūbām. Šie vitamīni kūst ūdenī. Tie nepanes augstu temperātūru. Labībā, kas ilgi glabāta, tie iet bojā. Vitamīni B atrodas tieši labības pārvalkā — klijās. Viņus bagātīgā mērā sastop kviešos, miežos, auzās, rīsā, pupās, zirņos, kāpostos, špinātos, kartupeļos, plūmēs, citronos, apelsinos, govju pienā, olas dzeltenumā, zivju eļļā. Liesā gaļā un smalki samaltos miltos viņu nav — izņemot rudzu miltus.

Vitamīns B_2 sastopams gandrīz vienmēr kopā ar vitamīnu B_1. Ir tomēr daži izņēmumi. Tā piemēram tomātos ir tikai B_1, bet olu baltumā tikai B_2. Bagātīgi viņi sastopami arī svaigā gaļā, vēršu aknās un svaigā pienā. Šī vitamīna trūkums izsauc dažas smagas ādas slimības (Pellagra), matu izkrišanu un kavē augšanu. (Turpinājums sekos.)

„Vitamīnu" pākstis

Atsauksmes sacensībai „Ciema vecākais"

11. atsauksme.

Lasot stāstu „Ciema vecākais", ļoti sajūsminājos par centīgo jaunekli Jāni. Jānis ir vēl gandrīz bērns, kad māte uzdod viņam rūpēties par ģimeni. Jānis strādā un cenšas. Viņš ļoti priecājās, kad varēja atdot ciema vecākam piecus dolārus. Bet vai gan viņam sirds nesāpēja, kad tie bija jāprasa atpakaļ? Vai gan Jānis ar vienaldzību nolūkojās uz ādu nastu, kas aizpeldēja pa straumi? Tomēr Jānis to panesa varonīgi, līdz izlauzās cauri savai nabadzībai un varēja atdot ciema vecākam aizņemtos dolārus.

Jāņa māte ir pretēja savam dēlam. Viņa ir neapzinīga, kaunas no savas nabadzības. Viņa neiet slimnīcā, bet aicina ārstu un vecmāti mājā. Jāņa māte nevar lepoties ar to, ka izaudzinājusi kārtīgu dēlu. To ir sasniedzis Jānis pats ar centību un neatlaidību darbā.

Ciema vecākais Donis ir lābs un kārtīgs cilvēks. Viņš grib pārbaudīt Jāni, tāpēc arī viņš melo, ka Jāņa tēvs viņam 40 dolārus parādā. Viņš labprāt aizdod Jānim naudu, ko iegādāt medību rīkus. Beidzot, kad viņš ir pārliecināts par Jāņa kārtīgumu, viņš Jānim par lielu pārsteigumu atstāj to savā vietā. Un Jānis arī kārtīgi izpildīja savu uzdevumu.

Indiānis Sets ir sirsnīgs cilvēks. Lai gan Sets ir liels dzērājs, tomēr Jāni viņš nemēģina vilkt pie sevis atvarā. Jānim viņš palīdz, cik spēdams. Viņš palīdz tam uzcelt būdu, pamāca kā jāmedī un neliedz arī savu padomu, kad Jānis dodas ceļā uz māju.

Uzaicinu visus mazpulku dalībniekus sekot Jānim, arī Donim un Setam, bet ne Jāņa mātei.

12. atsauksme.

Ciema vecākais labi darīja, ka pateica Jānim, lai labi kaplējot dārzu. Labi bija arī tas, ka Jānis paklausīja mātes vārdiem un gāja kaplēt dārzu. Ciema vecākais labi darīja teikdams, ka Jāņa tēvs aizņēmies naudu no viņa, lai gan patiesībā viņš meloja. Māte slikti darīja, pārmezdama dēlam, ka viņš maksājis ciema vecākam naudu. Jānis ļoti slikti darīja, ka nepaklausīja Seta padomu: „Nocērt divus baļķus un sagāz tos šķērsām pāri vienu otram. Viens netur, veļas. Divi tevi pasargās". Jānis teica: „Jā, labi". Jānis tomēr neturēja solījumu. Jānis ieradās pie ciema vecākā nosalis, slapjš un izstāstīja tam visu, kas bija noticis, neaizmirzdams piebilst, ka nav klausījis Seta padomu. Te redzama arī Jāņa patiesības mīlestība. Ciema vecākais bija labs, jo viņš piesolīja atkal Jānim naudu, lai tas varētu iet otrreiz medībās. Tā ciema vecākais darīja daudz laba Jānim. Bez viņa palīdzības Jānis nebūtu sasniedzis tik cienījamu un ievērojamu stāvokli.

13. atsauksme.

Es vēlos būt tāds pat, kāds ir Jānis. Jānis nebaidas ne no viena darba. Apbrīnojama ir Jāņa uzņēmība un izturība. No iesāktā darba viņš neatlaižas, bet strādā un cīnās, kāmēr to godam veic. Jānis paklausa indiānieti, aizņemas no ciema vecākā naudu, iegādājas medību piederumus un dodas medībās. Jānis ir ļoti vērīgs skolēns indiānietim. Drīz vien Jānis piesavinās mednieka izveicību un mākslu. Bet vēlāk Jānis rīkojās patstāvīgi, neievērodams labo indiānieša padomu. Atpakaļ ejot, Jānim uzbrūk nelaime tādēļ, ka neievēroja drauga aizrādījumu. Notikusē nelaime padara Jāni neatlaidīgāku, izturīgāku un apdomīgāku. Par Jāni varam sacīt, ka viņš pats ir savas laimes kalējs.

14. atsauksme.

Šis stāsts ir pamācošs un audzinošs. Galvenā persona ir ciema vecākais — Donis. Donis ir laipns. Cauri ciema vecākā laipnībai aužas viņa stingrais raksturs, izpalīdzība un kārtība. Ciema vecākais ir arī apdomīgs. Ciema vecākā labās īpašības atspoguļojas stāsta beigās rakstītā vēstulē. No vēstules izriet, ka Donim patīk stingra un uzņēmīga rakstura cilvēki, kāds šinī stāstā ir arī Jānis. Ciema vecākais izaudzināja Jāni tiešām par krietnu un centīgu cilvēku. Jānis mīl darbu un ir ļoti uzņēmīgs. Bez tam ļoti pārdrošs. Par Jāņa māti varētu teikt, ka viņa ir palepna, tomēr arī bērnu mīļotāja.

15. atsauksme.

Mūsu mīļākais un labākais draugs ir mūsu darbs. Stāstiņā mēs vai ik uz soļa sastopamies ar darba apziņu, darba varu, drošsirdību, centīgumu, pašlepnumu un pašapziņu, asu prātu, novērtējumu, atzinību un beidzot panākumu.

Haskela atraitne strādāja nenogurusi un rūpējās par ģimeni. Tā tad — darbs un apziņa.

Jānis pēc teva nāves uz mātes pamudinājumiem apzinas, ka nu viņu gaida darbs.

Gājiens pie ciema vecākā prasīja no vēl nepiedzīvojuša 16 g. veca zēna drošsirdību un izturību. Ievērību un pat cieņu pie ciema vecākā Jānis sasniedza ar trim vārdiem: „Ņešu strādāt, kungs." Tā tad atkal še izpaužas darba un pienākuma apziņa. Jānis neatsacījās no uztieptā tēva parāda, bet ar cietu gribu apņēmās maksāt, apzinādamies, ka ar darbu, darba prieku, centīgumu un izturību to arī panāks. Arī viņa pašlepnums te vēl piepalīdzēja.

Jānis centīgi strādā ar sevišķu prieku, par gūtiem panākumiem priecādamies dodas mājup. Bet ceļā viņš pielaida vienu „mazu" kļūdu. Bet tā patiesībā bija pārāk liela kļūda. Pat paviršība un nolaidība no Jāņa puses, ka viņš aizmirsa drauga norādījumus par ceļa apstākļiem.

Jānis nepagurst, nesaplok, bet centīgi turpina strādāt.

Lai gan, skatoties no vienas puses, izliekas, ka ciema vecākais ir egoists un tikai pašlabuma meklētājs, bet dziļāk ar viņu iepazīstoties, mēs redzam, ka šī sīkstulība ir kā pārklājs viņa labsirdībai, taisnīgumam, godīgumam.

Ar šo dziļo rakstura vēlāk iepazinās arī Jānis.

Ar neatlaidīgu darbu, pienākuma apziņu, cieņu pret ģimeni, mīlestību uz māti, ar atklātu gaišu prātu Jānis sasniedza dzīves kāpnes kā patstāvīgs un vadošs cilvēks, nevis citiem sekotājs.

Darbam sūras saknes, bet saldi augļi.

MAZPULKU DZĪVE

Zirgaudzētāji atbalsta mazpulku dalībniekus.

Lauksaimnieks D. Viguls — Aulejas pag. aplecinājis par brīvu 104. Dagdas I mazpulka dalībnieka J. Dudkas pievesto ķēvi ar vaislas ērzeli „Sokols" Rkk 146/1697.

Lauksaimnieks R. Tīkans — Ķēču pag. „Būnēnos". tālr. Lakši 20, aplecina ar valsts vaislas ērzeli „Polārs" Old. par Ls 5.— vai 1,5 pūra auzu, katru mazpulka dalībnieka pievestu ķēvi.

Apkārtnes mazpulku dalībniekiem ieteicams šo izdevību nepalaist garām. **Lai saņemtu pazemināto aplecinājumu vaislas ērzeļu stacijas turētājam jāiesniedz mazpulka vadītāja izdota apliecība, ka mazpulka dalībnieks patiešām grib nodarboties ar zirgkopību.**

Piensaimnieku ziedojums mazpulkam.

Praulienas I piensaimnieku s-ba dāvājusi vienu sugas telīti Ļaudonas mazpulkam. Telīte piešķirta un nodota audzēšanai mazpulka dalībniecei Ilgai Baumanis.

Mazpulks un LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa sirsnīgi pateicās ziedotājiem un sagaida ka būs arī sekotāji.

Mazpulku dalībnieki var pārdot gliemežvākus

Latv. Piens. Centrālā Savienība Rīgā, Dzirnavu ielā № 91 iepērk no mazpulku dalībniekiem gliemežu vākus putnu barībai. Par labi izdedzinātiem un tīriem gliemežu vākiem maksā 10—11 sant. par kilogramu. Šādi putnu barībai noderīgi gliemežu vāki atrodami jūrmalā, it sevišķi pie Bolderājas un arī citur, tāpat upju un ezeru krastos.

Iepriekš lielāku vairumu ievākšanas, ieteicams vai nu personīgi pārliecināties vai iesūtīt paraugus Latv. Piens. Centrālās Savienības mašīnu nodaļā Rīgā, Dzirnavu ielā № 91, lai zinātu, kādā stāvoklī tie labāk ievācāmi un sagatavojāmi.

53. Penkules mazpulkam 1935. gadu noslēdzot skaidras naudas paliek Ls 98.—. Biedru naudu 1936. gadam pazemināja uz Ls 0,50 gadā. Mazpulkā pašreiz 30 dalībnieku. Sanāksmes notiek kārtēji pārsvētdienām. Arī katru svētdienu dalībnieki var pulcēties skolā un vingrināties šacha spēlē. Katrā sanāksmē notiek valsts un pagasta galveno notikumu iztirzāšana, ko izdara pēc kārtas mazpulka dalībnieki.

Uz priekšu nodomāts sarīkot arī tādas sanāksmes, kuŗās bez pašiem dalībniekiem piedalītos arī vecāki.

240. Trapenes mazpulks savu karogu saņēma š. g. 22. februārī. Karogu dāvāja Trapenes pag. pašvaldība, kuŗas vārdā pag. vecākais Liepiņš nodeva karogu ar vislabākiem novēlējumiem. Mazpulka vadītājs Šneiders un priekšnieks Mauslis solījās godam to nest un sargāt.

265. Dūres mazpulks š. g. 1. martā iesvētīja karogu. Svētkos bija pulcējušies gandrīz visa Dūres pag. sabiedrība un daudz viesu no tuvas un tālas apkārtnes. Karogu iesvētīja vietējās draudzes mācītājs E. Putniņš. Karoga dāvinātājs stud. agr. V. Uiska ar dziļi izjustu novēlējumu karogu nodeva L. L. K. mazpulku nozares vadītājam agr. K. Ķirsim, kurš uzsverot karoga nozīmi kā vienotāju darbā, dzimtenes un tēvzemes mīlestībā, nodeva to Dūres mazpulka vadītājam J. Sprancmanim. Mazpulka vadītājs karogu pasniedza mazpulka priekšniecei A. Uiskai.

550. Ārlavas-Tingeres mazpulks sarīkoja š. g. februārī darbu apskati ar teātra izrādi. Atlikumu no izrīkojuma izlietoja mazpulka dalībnieku formas cepuru iegādāšanai. Pirmās godalgas darbu apskatē ieguva: A. Auziņš un Fr. Freimanis.

No 3.—6. martam tika sarīkoti mājamatniecības kursi L. L. K. instruktora J. Berķa vadībā, kuŗos ar dzīvu interesi piedalījās bez mazpulka dalībniekiem arī vietējā sabiedrība un dalībnieku vecāki.

599. Virgas mazpulkam š. g. 1. martā bija liela svētku diena — dalībnieku svinīgā solījuma nodošana, ilggadīgo laukstrādnieku godināšana un ziemas darbu apskate.

Svētrunu sacija mācītājs K. Valters svinīgo solījumu pieņēma agr. R. Gulbis.

Mazpulks savos svētkos godināja divus pagasta ilggadīgos laukstrādniekus. Apskatē 4 centīgākos mazpulka dalībniekus godalgoja. Čaklās mazpulka dalībnieces bija klājušas tējas galdu mazpulka dalībniekiem un viesiem.

838. V. Olava komercskolas mazpulks sarīkoja š. g. 6. martā Kalpaka piemiņas vakaru.

Lai godinātu mūsu nacionālās armijas pirmā virspavēlnieka pulkveža Kalpaka piemiņu, viņa nāves 17. piemiņas dienas vakarā pulcējās mazpulka dalībnieki skolā, lai īsā svētbrīdī atcerētos kritušos varoņus. Pulkveža Kalpaka ģīmetne starp zaļumiem un mētrām, deg sveces. Vakaru ievada ar sirsnīgu un patriotisku uzrunu mazpulka vadītājs K. Bērziņš, Mazpulka dalībnieces deklamēja dzejas darbus, kas veltīti brīvības cīņām un to varoņiem.

Vakars atstāja vērtīgu un dziļi patriotisku iespaidu.

● Visiem mazpulku vadītājiem, kopā ar dalībniekiem **obligātoriski jāpiedalās „meža dienās", laikā no 22. aprīļa līdz 17. maijam.** Par „meža dienās" izdarītiem darbiem jāiesūta pārskats sava novada mazpulku inspektoram līdz š. g. 1. jūnijam.

● Tāpat mazpulku vadītājiem, kopā ar dalībniekiem, jāņem dalība **spodrības nedēļas darbos, laikā no š. g. 26. aprīļa līdz 3. maijam.**

● Mazpulku dalībnieki, kas vēl vēlētos piedalīties **ilgstošās pieccīņu sacīkstēs**: 1) savas mājas pagalma izdaiļošana, 2) kādas labierīcības ierīkošana mājā (ūdens piegāde, ventilācija, virtuves vai istabas izbalsināšana, krāsošana u. t. t.), 3) kāda zemes gabaliņa kultivēšana, 4) viena mēneša darbu apraksts lauku saimniecībā un 5) pagasta sabiedriskās dzīves apraksts par 6 mēn. līdz 1 gadam, **jāpieteic mazpulku vietējiem vadītājiem sava novada mazpulku inspektoram līdz š. g. 1. jūnijam,** uzdodot dalībnieka vārdu, uzvārdu, vecumu, dzives vietu un mazpulka nosaukumu un numuru.

● Tiem dalībniekiem, kas **ilgstošās pieccīņās** pieteikušies jau pag. gadā, pēc katra darba nobeigšanas jāziņo par to mazpulka vadītājam un novada mazpulku inspektoram,

● **Parastās īslaicīgās pieccīņas arī šovasar obligātoriski jāsarīko katrā mazpulkā.** Pieccīņu sacīkstēs vienmēr jāietilpst 5 atsevišķām sacīkstēm piecās darbu nozarēs: 1) lauksaimniecības darbs, 2) lopkopības darbs, 3) mājsaimniecības vai mājamatniecības darbs, 4) informācijas gājiens — skrējiens un 5) rakstu darbs.

Iepriekš netiks paziņots kādos darbos sacīkstes notiks rajona un novada mērogā, jo mazpulku dalībniekiem nav jācenšās sasniegt rekordi atsevišķo darbu izpildīšanas ātrumā vai labumā, bet jābūt veikliem, apķērīgiem un attapīgiem kā domās tā arī dažādos darbos, kas saistās ar lauku dzīvi.

● 255. Zeļču mazpulks, uz pašu vēlēšanos, pārdēvēts par **255. Upītes mazpulku.**

● **Pēdējā mēnesī apstiprināti un ieskaitīti pagaidreģistrā šādi jauni mazpulki:**

817. **Kaldabruņas,** 818. **Asaru,** 819. **Ogres pilsētas,** 820. **Cieceres,** 821. **Braslas,** 822. **Franču liceja,** 823. **Bulduru,** 824. **II Rīgas valsts ģimnāzijas,** 825. **Rīgas pils. 14. pamatskolas,** 826. **Kairīšu,** 827. **Šalkones,** 828. **I Rīgas valsts ģimnāzijas,** 829. **Asītes,** 830. **Tērandes,** 831. **Rīgas pils. 27. pamatskolas,** 832. **Rīgas pils. 2. pamatskolas,** 833. **Rīgas pils. 41. pamatskolas,** 834. **Rīgas pils. 47. pamatskolas,** 835. **Rīgas pils. 33. pamatskolas,** 836. **Rīgas pils. 25. pamatskolas,** 837. **Jaunciema,** 838. **Viļa Olava komercskolas,** 839. **Zemitāna,** 840. **Otaņķes,** 841. **Rīgas pils. amatnieku skolas,** 842. **Asūnes,** 843. **Pļaviņu pilsētas,** 844. **Daugavpils IV,** 845. **Strenču pilsētas,** 846. **Rīgas pils. 38. pamatskolas,** 847. **Rēzeknes dzelzceļnieku,** 848. **Maltas,** 849. **Dorotpoles,** 850. **Makašēnu,** 851. **Tilžas,** 852. **Balvu II,** 853. **Upmalas,** 854. **Tukuma pilsētas,** 855. **Gatartas,** 856. **Rīgas valsts pamatskolas,** 857. **Rīgas pils. 13. pamatskolas,** 858. **Rīgas pils. I ģimnāzijas,** 859. **Rīgas pils. 45. pamatskolas,** 860. **Omuļu,** 861. **Lielvircavas,** 862. **Golišovas,** 863. **Radovas,** 864. **Bērzgales** un 865. **Stirnienas.**

LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa.

Uzdevumu atrisinājumi

(Skat. „Mazpulks" 1. Nr.)

Kā izgatavot ietilpīgāku sili?

Uzmanīgi apskatot zīmējumu redzams, ka izdevīgākais šķērsgriezums silei būtu pusaplis ABCD, bet tā kā sile jāgatavo no trim dēļiem a, b, a, acīmredzami izdevīgākā siles forma ir ABCD, kas vistuvāka pusaplim. Mazāku šķērsgriezumu dod jau EBCF un GBCH un līdz ar to arī mazāku siles tilpumu.

Mūsu iepriekšējo prātojumu apstiprina matemātika. Siles trapecveidīgais šķērsgriezuma laukums S līdzinas:

$$= \frac{(C + b + c) + b}{2} \sqrt{a^2 - c^2} = \sqrt{(b+c)^2 (a^2 - c^2)}$$

Uzdevumā jāatrod nozīmes a, b un c, kas dotu vislielāko laukumu S bez tam 2 a + b (siles malu un dibena kopējais platums) paliek nemainīgs lielums — 1. Izdaram pārveidošanas:

$$S^2 = (b + c)^2 (a + c) (a - c)$$

S^2 ir vislielāks pie tām pašām a, b un c nozīmēm kā arī 3 S^2, bet pēdējais lielums sasniedz maksimumu līdz ar izteiksmi

$$(b + c) (b + c) (a + c) (3 a - 3 c)$$

Šo četru reizinātāju suma līdzinas

$b + c + b + c + a + c + 3 a - 3 c = 2 b + 4 a = 2 l$

tas ir nemainīgs un reizinātāju rezultāts vislielāks, ja reizinātāji savā starpā vienlīdzīgi, t. i.

$$b + c = a + c \quad b + c = 3 a - 3 c$$

No pirmā nolīdzinājuma izriet, ka $b = a$, bet tā kā $b + 2 a = l$, tad $a = b = \frac{l}{3}$

No otrā nolīdzinājuma izriet ka $c = \frac{a}{2} = \frac{l}{6}$

Pāris soļus tāļāki, ja katets c līdzinas pushipotenuzai a (skat. zīm.) tad leņķis $a = 30^0$, bet leņķis starp siles dibenu un sāniem $= 90^0 + 30^0 = 120^0$

Tā tad siles tilpums būs vislielāks, ja viņas šķērsgriezuma forma līdzināsies uz pusēm pārgriestam pareizam sešstūrim.

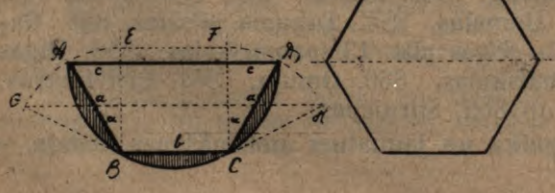

Labas atbildes iesūtījuši sekoši mazpulku dalībnieki: **Laidu: A. Biela, Saulsanu:** L. Dombrovska, **Aizdzires:** A. Granovskis, **Taurkalnes:** J. Ronītis, H. Johansons, **Viskaļu:** J. Pērkons, **Sinoles:** R. Baltais, **Mērsraga:** J. Sproģis, **Ķēču-Annas:** V. Bremmanis, A. Bremmanis, **Kalvenes:** R. Kalniņš, **Bārtas:** J. Lukāžis, **Tomes:** A. Auziņa, **Mēdzulas-Ozoliņkalna:** Z. Ģēģeris.

JAUTRĀ ĶĪMIJA. 4. Zilā maize.

Mēs negribam izmantot maizi kā rotaļlietu, — mēs maizīti mīlam, jo zinam, cik daudz darba pielikts, kāmēr brūnais klaips vai baltā kviešu karaša nokļuvusi mūsu galdā. Bet gabaliņu baltmaizes varam paņemt, lai pie brokastu vai vakariņu galda jautrā veidā parādītu klātesošiem ķīmisko vielu brīnišķās dīvainības.

Mēs jau zinām („Mazpulks" Nr. 12. 1935. g.) ka jods krāso stērķeles (kartupeļu miltus) violeti zilā krāsā un zinam, ka šī reakcija ir ļoti jūtīga.

Klātesošiem nemanot uzpiliniet savai apakštasei vienu pilienu joda tinktūras. Sēžoties pie galda ievadiet sarunas par savādām īpašībām, kādas piemīt vienkāršai maizei. Variet sacīt, ka iemērcot parasto baltmaizi tējā tā kļūst zila, varat arī citādi saistīt klātesošo uzmanību savam mēģinājumam. Uzprasat, piemēram, savam pretīmsēdētājam:

„Kas notiek, ja maizi iemērc tējā?"

„Kas? Kļūst slapja, vairāk nekas..."

„Netikai slapja, bet arī zila, — jūs iebilstat un uzlejat savai apakštasei nedaudz tējas vai kafejas, klātesošiem redzot paņemiet no maizes trauciņa gabaliņu baltmaizes un iemērciet apakštasē.

Visiem par izbrīnu maize tiešām kļūst zila. Pārsteidziet skatītājus vēl vairāk, — mierīgi nokožat zilo maizi un itkā nekas nebūtu noticis, izdzerat tēju no apakštases piekožot zilo maizi, — viens piliens joda mūsu veselībai itin nemaz nav kaitīgs.

O. Darbiņš.

Pieklājība.

Krustmāte (mazajam Pēterītim, kas atnācis pie viņas viesos):

„Puisīt, ko tu tur mocies ar galu! atļauj, es tev to sagriezīšu gabaliņos, tad tev būs vieglāki ēst."

Pēterītis: „Nekas, krustmāt, gan es pats tikšu galā, mums mājās dažreiz arī ir tāda pat cieta gaļa."

Nozagta ideja.

„Krampīt, kāpēc tu nokavēji stundu?"

„Es nezināju, cik pulkstens. Mums mājās apstājies...

„Bet tu, Slotiņ?"

„Tēvs saslima. Man bija jāaizskrien pēc ārsta"

„Nu, un tu, Pleika?"

„Man asinis tecēja pa degunu."

„Tā. Un tev Kampar?"

„Es — es — ī — ī..."

„Ko tu raudi?"

„Jā, Slotiņš jau pateica to, ko es gribēju teikt."

Paklausīgs bērns.

Jancis dabūjis no krusttēva dāvināt tauri. Lielā sajūsmā viņš taurē pūzdams un rokām un kājām takti sizdams soļo pa istabu.

„Janci, vai tu stāsies trokšņot!? Te cilvēkam galva plīst vai pušu no tāda jandaliņa," māte tam uzsauc. Puišelis mirkli pārliek, tad steidzīgi novelk zābakus un nu priecīgi turpina maršēt un taurēt.

Čigāna gudrība.

Pekaiņu māju saimnieks nopircis no čigāna par dārgu naudu zirgu. Bet mājās zirgs nevar ne vezuma siena pavilkt. Saticis čigānu, saimnieks viņam saka:

„Paklau, čigān, tu nu gan esi mani galīgi piemānījis ar to zirgu. Pārdodams tu sacīji, ka „Ješku" var droši aizjūgt smagam vezumam priekšā, bet tagad tas nevar ne vieglu siena vezumu pavest."

„Pareizi, mīļais saimniek, tā es vēl tagad saku! Bet apžēlojies, kad es tev teicu, ka „Ješka" to smago vezumu var arī pavilkt?"

Skolā.

— Nāc, Cimdiņ, parādi man, kur ir Amerika?

Cimdiņš to izdara.

— Un tagad bērni, sakait man kas atrada Ameriku?

Visa klase vienbalsīgi: Cimdiņš!

Nav kapitāla.

Jauns skolotājs izskaidro procentes. Beidzot viņš ierauga, ka viens no skolniekiem mierīgi snauž. Skolotājs modina zēnu un jautā:

„Kā nu var gulēt? Vai tad tevi nemaz neinteresē, kad es izskaidroju par procentēm?"

„Nē, skolotāja kungs," mierīgi atbild zēns, „jo man nav kapitāla!"

Pietiekoši.

Skolēnu peldēšanās apmācībā pēc pāris minūtēm mazais Kārlītis brēc: „Pietiek, man vairs neslāpst. Velciet mani laukā!"

Skolā.

Kas svarīgāks; saule vai mēness?

— Mēness.

— Kāpēc?

— Mēness spīd naktī, kad tumšs, bet saule — dienā, kad jau ir gaišs!

Mājturības skolotājas M. FELDMANIS
jauna grāmata
Augļi, dārzāji, cepumi un saldēdieni
310 lp. bieza, 755 receptes, daudzkrāsainas mākslin. zīmējumu un foto uzņ. iespiedumu lapas ar paskaidrojumu tekstā. Dabūjama akc. sab. Valters un Rapa izdevn. M. P. Feldmanis mājturības un rokdarbu skolā, Rīgā, Brīvības ielā 41, tālr. 94222. Maksā Ls 5,—, glītā audekļa iesējumā Ls 6,50. Iemaksājot grām. vērtību skolas izdevniecības tek. rēķ. pastā Nr. 10819, izsūta pa pastu.

Jānis rūpējas par kārtību

Ziemu vestie žagari
Nesacirsti kaudzē pūst;
Jānis cirvi iztrinis,
Viņus sacirst nepiekūst.

Pavasaris šurp kad nāk,
Laiks tad bērzu sulas vākt:
Pumpuri kad plaukt jau sāk,
Tad par vēlu birzē nākt.

Aizpērnājo lecekti
Jānis tīra rūpīgi: —
Lai tam sētie kāposti
Lieli aug jo mudīgi.

Cauri žogi, veci vārti
Jānis viņus labot māk.
Sameklē viņš garu kārti —
Putniņš būri lūgties nāk.

Nokaltuši daži zari, —
Sen tos zāģēt bija laiks.
Jānis teic sev: — to tu vari! —
Zaram klātu ķeras naigs.

Veco tēv, man darbu daudz,
Palīgs vajadzīgs man kāds; —
Lūdzu, tu uz Rīgu brauc,
Varbūt ka tur gadās tāds.

Skaitļu mīklas atminējums: 624.

(Sk. „Mazp." 2. №) To atminējuši vēl:

Grostonas: K. Zobens; **Zaubes:** E. Auziņš; **Mežotnes:** V. Mūrnieks, J. Kužums, V. Ķēniņš, E. Krūmiņš, J. Vītols, K. Vītols, A. Dundurs; **Rūjienas I:** E. Pētersone; **Jaunpiebalgas - Silzemes:** V. Salmiņš, K. Klauss; **Saukas:** M. Malcenieks; **Jūrkalnes:** A. Raibarte; **Duntes:** O. Maksimovs; **Mores:** I. Lācītis; **Ļaudonas:** A. Laukabriedis, A Bleiva Z. Kronīte, J Gruziņš; **Tāšu:** E. Kulmane, A., R. Neimaņi; **Lēdurgas:** I. Apsīte, L. Apsīte; **Seces-Sērenes:** V. Vektere; **Alūksnes:** V. Slapjums, H Bērziņš, V. Bullīte, J. Mazdāvīts; **Rūjienas-Rāmnieku:** J. Svīķis, L. Svīķis, O. Svīķis; **Krāslavas:** A. Rabinovičs; **Stružanu-Salas:** Z. Dzenītis; **Lībagu:** L. Seska, I., J. Ulmaņi; **Barkavas:** K. Sekste; **Ilūkstes:** L. Garolis; **Palsmanes:** E. Apsītis, R. Puzulis; **Rūjienas-Draudžu:** E. Detlavs; **Sērenes:** J. Baisers, I. Kaktiņš, Z. Elksnis, J. Salenieks, J. Grišulis; **Nogales:** Dz. Leitande; **Augšgaujas:** V. Pipars; **Vecpiebalgas-Ogrēnu:** L. Bušs; **Vecpiebalgas-Upītes:** M Niklass; **Galgauskas-Kropas:** M. Ķevaskis; **Rīgas pils. III ģimn.:** B. Pilpe; **Gaiķu:** R. Ķempelis, E. Dīriķis; **Ķēču-Annas:** J. Kalniņš, L. Ezergailis; **Valmieras pag.:** E. Miķelsons, K. Virsis; **Dzelzavas:** R. Leivers; **Kalsnavas:** R. Bergs; **Adulienas:** N. Vanags; **Aulejas „Ārē":** M. Ļaksa; **Liepupes:** A. Erdmanis, J. Prauliņš; **Sējas:** Z. Segliņš; **Valmieras II:** A. Bedrīts; **Renčciema:** K. Brunavs; **Liepājas pils. 5. pamatsk.:** A. Fūrmans, E. Zunte; **Liepājas Raiņa pamatsk.:** A. Grava; **Aknīstes:** V. Tarziers, A. Grišāns; **Mārkalnes:** V. Saldābols, R. Siliņš; **Taurkalnes-Vasku:** A. Celmiņš; **Jaunsulbenes-Gulbīša:** J. Krūmkalns, V. Viļumsons, J. Miezītis; **Jaunraunas:** J. Briedis, E. Briedis, V. Hofmanis, E. Zirnis, J. Vecgailis, E. Hofmanis; **Raunas-Jāņa:** A. Cērūzis, P. Kaugars; **Alūksnes ģimn.:** Z. Puriņa; **Vitrupes:** H. Zēģelmanis; **Vainižu:** Z. Pikšens; **Ziemeļblāzmas:** A. Apse; **Ipiķu:** H. Jeske, P. Švalbe; **Valgundes I:** Z. Hercs; **Liksnas:** A. Morkons; **Vaivodu:** V. Zaviša; **Kacēnu-Jāņa Cimzes:** E. Vītolnieks, E. Svārups; **Vaboles:** A. Mukāns; **Mežāres:** A. Ozoliņa, A. Ozoliņš; **Adamovas:** St. Bidlovs; **Zaņas:** O. Puķe.

Ģeogrāfijas mīkla.

Uzd. A. Paukša, Jūdažu mazpulkā.

1. Kādi „naži" negriež? —
2. Kādu „donu" neēd? —
3. Kāda „Liena" nedzīva? —
4. Kādi „gari" ir Vidzemē? —
5. Kādā „muldā" nevar maizi jaukt? —
6. Kāda „roze" ir pie Jelgavas? —

Mīklas atminējumi iesūtāmi „Mazpulka" redakcijai, Rīgā, Baznīcas ielā 4-a līdz š. g. 1. maijam, uzdodot atminētāja vārdu, uzvārdu, mazpulka nosaukumu un numuru.

Saturs:

	Lpp.
Augšāmcelšanās. A. Lūsis	145
Sulu mēnesī	147
Saules mantinieki. (Beigas). Jānis Sārts	148
Zeme aicina A. Laiviņš	153
Mazpulki dolāru zemē. B. Radziņš	158
Senā latvieša daiļā sēta. L. Bramanis	162
Daiļosim mājas apkārtni. V. Nesaule	164
Bites gaida. E. Āboliņš	166
Cūkas, mazi sivēniņi... G. Delle	167
Džerrija Fliceka lieliskais ganāmpulks	170
Mazpulka dalībnieka darbi pavasarī. Agr. K. Ķirsis	170
Citu darbs. Ilo	172
Stiepuļu žoga aušana. O. Rudzītis	174
Kā ierāmē gleznas. B. Radziņš	176
Kā pagatavot sev istabas iekārtu. (Beigas) J. Bīne	178
Lieldienas gaidot. I. Zauls	179
Koku mizu ievākšana. R. Jākobsons	181
Vitāmīni. Dr. R. Avotiņš	182
Atsauc mes sacensībai „Ciema vecākais"	185
Mazpulku dzīve	186
Paziņojumi	187
Vaļas brīžos	188
Joki	189
Jānis rūpējas par kārtību	190
Mīklas	191

Izdev.: Latvijas Lauksaimniecības kamera. Atbildīgais redaktors: RUDOLFS DZĒRVE.

L. Audze gr. sp. Rīgā, Baznīcas ielā 4-a (L. L. Centrālbiedrības gr. sp. nomnieks) 863 Šis numurs iespiests 24.000 eks

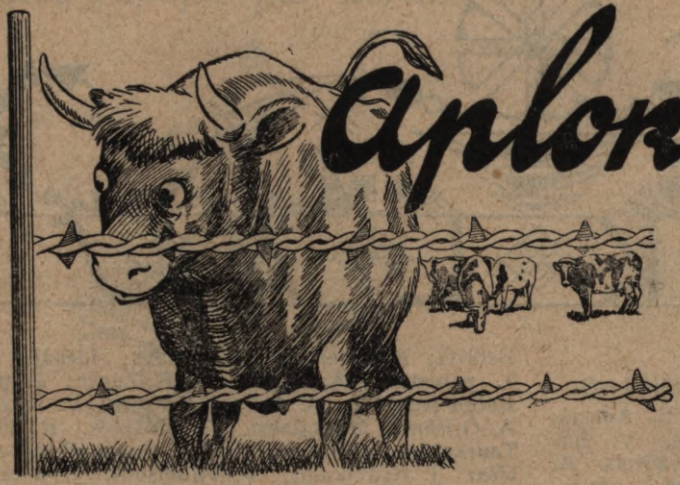

Aploziem

Stiepuļu žogs savalda un nogana lopus labāk un lētāk, nekā — gans.

Saskaitiet par dažiem pēdējiem gadiem, cik dārgi Jums izmaksāja ganu algas un uzturs, — par to naudu laikam gan varēja apžogot visus laukus un ganības.

Ne jau dārgo ganu dēļ vien lopkopji tagad pāriet uz žogiem. Stiepuļu iežogotā aplokā lopi ganās mierīgi, zāli izmanto pilnīgāk, mēsli nepazūd. Nav arī vairs nepatikšanu ar ganiem (ne jau visi gani pagadījās labi).

Stiepuļu žogi ir samērā lēti. Liellopu žogiem mēdz likt vienu stiepuli, bet liek arī divas. Liek vienu dzeloņstiepuli, otru vienkāršo, vai abas dzeloņstiepules.

Aploku stiepules pārdodam apcinkotās un melnās, dzeloņstiepules un vienkāršās.

Pasūtiet pie laika (caur savu pienotavu, vai tieši no mums), jo vēlāk pieprasījumi būs lieli un stiepuļu var pietrūkt.

Mūsu stiepuļu cenas (franko Riga):

	Ls
Vītās 2½ mm dzeloņstiepules:	
apcinkotās — par 300 metru rituli	11,20
Vītās 2 mm dzeloņstiepules:	
apcinkotās — par 330 metru rituli	11,20
melnās — „ „ „ „	8,75

		sant.
Stiepules vienkāršās (bezdzeloņu):		
5 mm velmētas, apm. 300 mtr 53 kg	par kg	17
5 mm velmētas, apm. 280 mtr 55 kg	par kg	17
3 mm dedzinātas, apm. 800 mtr 52 kg	par kg	27,5
4 mm dedzinātas, apm. 520 mtr 55 kg	par kg	28,5

Latvijas Piensaimniecības Centrālā Savienība

Mašīnu nodaļa. **Rīgā, Dzirnavu ielā Nr. 91; tālruņi: 24182, 27185.**

Aug. Kurau

Drāšu audumu, pinumu un caurumotu skārdu fabrika

Rīgā, Tērbatas ielā 78, tālr. 92227.

NOLIKTAVA:
Tērbatas ielā 24, tālr. 27629.

Pastāvīgi lielā izvēlē

dāmu, kungu un bērnu apavi, kā arī speciāli aizsardzēm piemērotas krāsas kurpes.

Apavu nams „ALMA",

Rīgā, Kr. Barona ielā № 15.

Ātrrēķinātājs — „Aritografs"

aparātiņš.

Nepieciešams visiem, sevišķi **vēlams mazpulku dalībniekiem** un skolniekiem, jo attīsta domāšanas spējas. Cena Ls 1.— Pasūt. past. tek. rēķ. 11729 vai Rīgā, Stabu ielā 35 — 4. Pasūtot 10 gab. 15% rabats.

Dārzāju un puķu sēklas,

augļu koki un ogulāji

Rozes zemās un augstās

Greznuma stādi

ilggad. ziemciešu puķes un puķu sīpoli

lielā izvēlē

S-bas A. Rudzits un T. Fogels

sēklu tirgotavā

Rīgā, 13. janvāŗa ielā, pretim prefektūrai un Lielā Maskavas ielā, pie dzelzs tilta

Cenu rādītāji par brīvu

Izgl. min.

Mācības līdzekļu nodaļā

Rīgā, Kr. Barona ielā 4, tel. 29112, 29992

vislētāki iepirksiet:

visu nepieciešamo skolā, darba rīkus, sporta piederumus u. t. t.

Fr. Arāja

sēklu un puķu veikals

Rīgā, Brīvības ielā 36, tālr. 96879

piedāvā dārzāju, sakņu un puķu **sēklas, puķu sīpolus, begoniju kamoliņus, dārza nažus, šķēres, potvasku un dažādus dezinfekcijas līdzekļus.**

C/S „KONZUMS“ PIEDĀVĀ

Sēklas

Māksligos mēslus

Piensaimniecības piederumus

Lauksaimn. mašīnas un darba rīkus

Nodaļas: Bauskā, Cēsīs, Daugavpilī, Gulbenē, Jēkabpilī, Jelgavā, Liepājā, Madonā, Rēzeknē, Strenčos, Tukumā, Valmierā.

Solbars

neatvietojams līdzeklis augļu koku un krūmāju apmiglošanai dažādu augu kaitekļu iznīcināšanai.

Maisījumā ar **kalcija arsenātu** iznīcina arī lapas grauzošos kaitekļus.

Dabūjams

BAYER

sēklu tirgotavās, lauksaimn. kooperātīvos, drogu veikalos u. t. t.

Mazpulku formas cepures, vidusjostas,

kā arī visus citus formas tērpa piederumus.

Lieldienu dāvanas: elegantas dāmu rokas somiņas, **kabatas portfeļus**, rīta kurpes, naudas maciņus, blokus, grāmatu zīmes ar Rīgas skatiem un latviskiem ornamentiem u. t. t. piedāvā

A.-S. A. Ratfelders Spec. ceļošanas, sporta un formas tērpu piederumu rūpniecība

Rīgā, Kaļķu ielā 11. Tālr. 20182, 23216.

Pieņem pasūtījumus pa pastu.

Jūs aiztaupīsiet sev daudz nepatikšanu, ja pārklāsiet savā dzīvoklī visu neglīto un novecojušo ar labajām

ED. ROZĪŠA krāsām.

Fabrika un noliktava Rīgā, **Lāčplēša ielā Nr. 52/54.**
Nodaļa **Dzirnavu ielā Nr. 66-a, blakus Konzumam.**